ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4340 — 2/15 ՅՈՒՆԻՍ 1900 — ՈՒՐԲԱԹ — 18 ՍԷՖԵՐ 1318 — ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4340

درعلیه غلطهده (آرەولك) غزتهسی ادارەخانهسی

[illegible], Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçue à la Direction du Journal "AREVELK" Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 Ղրշ.
» » » վեցամսեայ 70 »
» » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրք.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի։
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՆՈՐԵՐՈՒՆ ՇՈՒՐՋԸ

Գեղեցիկ յօդուածի մը մէջ՝ զոր երէկ իսկ հրատարակեցինք, մեր համակրելի աշխատակիցը՝ Արտաշէս Յարութիւնեան՝ որ իննըսունական թուականներուն մէջ ծաղկած պոլսահայ գրականութեան մէջ շատ սիրուն անուն մը շինած է, կը չեշտէր սա պարագան թէ այս վերջին ատեններուն մէջ նոր գրողներու մէկ մասին քով կը տիրապետէ յուսալքութեան զգացում մը՝ որ յստակօրէն կ'արտայայտուի աւելի կամ նուազ ուռուցիկ, պոռոտ յօդուածներու շարքով մը։ Դիտողութիւնը շատ ճիշդ է, եւ անշուշտ ամէն մարդ արդար պիտի գտնէ այն պախարակումը՝ որուն Արտաշէս Յարութիւնեան առարկայ կ'ընէր այդ պոռոտախօսութիւններն ու տոնքիշօթութիւնները։

Եւ սակայն կայ կարեւոր պարագայ մը զոր պէտք չէ բնաւ աչքէ վրիպեցնել, եւ որ բաւական խորհրդածելիք կէտեր կը ներկայացնէ. — կ'արժէ՞ գտողի գոյութեան իրաւունքը տալ այն թուղթ մրոտողներու ջոկին՝ որ այս վերջին տարիներու մէջ երեւան եկաւ գլխաւորաբար գաւառէն, մամուլին կողմէ ընձեռնուած մեղապարտ թոյլտուութեան մը շնորհիւ։ Հոս է բուն խնդիրը. լուրջ ուսումնասիրող մը մեր օրաթերթերուն եւ մանր մունր հանդէսներուն մէջ այսօր պիտի հանդիպի ստորագրութիւններու՝ որոնք տակաւին երէկ գոյութիւն չունէին՝ եւ որոնք այսօր en maître վճիռներ կ'արձակեն գրական եւ ամէն մեղքիս վրայ… իմաստասիրական ալ խնդիրներու մասին, առանց անգամ մը աջ ու ձախ նայելու։ Սկսնակութեան շրջանին անծանօթ վարպետներ են ամէնքն ալ, կամ գոնէ այնպէս կը դաւանին ու դաւանիլ կու տան իրենք զիրենք, մանք աշխատակից քանի մը թերթերու եւ ուրիշներ հեղինակ բազմաթիւ ձեռագիր երկասիրութեանց՝ որոնց վրայ իրենք միայն հիացած են, ո՛վ գիտէ՝ թերեւս ուրիշ հիացող մը չգտնուելուն. հատ մը կայ մանաւանդ, Փոքր Ասիոյ մօտակայ աւաններէն մէկուն մէջ դասատու, որ հարիւր չեմ գիտեր քանի հեղինակութիւններ ունիմ կ'ըսէ, ամէն անգամ որ ցաւագար ուղեղի մը արդիւնքը թոցնէ լրագրի մը հացէին։

Այս վերջինները գոնէ անվնասներ են. բնաւ չեն քաջալերուիր մամուլէն, մինչ հակառակ ատոր, միշտ առիթը կը փնտռուին նոր յօդուած մը ղրկելու այս ու այն թերթին, գրեթէ ընդհանրապէս բաժանորդագրուելու խոստումով մը։ Երիտասարդ մը կայ՝ դարձեալ գաւառէն, որ հազիւ մէկ երկու ամսուան ընթացքի մը մէջ երեսունէ աւելի տարբեր նորավէպներ ղրկած է Արեւելքին, ամէնքն ալ իրարմէ աղուոր, ամէնքն ալ իրարմէ ցնորական. եւ հաւատացէք որ միակը չէ իր տեսակին մէջ։ Բայց, ինչպէս որ ըսի, ասոնք բնաւ վնասակար հանգամանք մը չունին. միակ վնասը զոր կրնան պատճառել՝ ապահովաբար ուղղակի իրենց գրպանին կը պատկանի, այն թուղթի եւ թղթատարութեան աւելի կամ նուազ մեծ ծախքով որուն սակայն սիրով կ'ենթարկուին։ Բուն վնասակար տարրը միւսները կը կազմեն, բոլոր այն ոտորմելի համբակները որոնք ընդունելութիւն գտած են այս ու այն թերթին կողմէ, ու կը գրեն երեւակայուելիք բոլոր խենթութիւնները՝ վստահ թէ հրատարակութեան համար միշտ քանի մը սիւնակ պիտի գտնեն իրենց տրամադրութեան տակ։ Վերջին մէկ երկու տարուան թերթերը մէջտեղն են ապացուցանելու համար թէ որչա՛փ ճիշդ է այս պարագան. գրականութեան ըմբռնումն իսկ չունեցող ապուշներ, անտեղեակ արուեստին նոյն իսկ է՛ն տարրական երանգներուն, եղան «Ազգային վիպասան» յորջորջեցին անօրինակ, անանուն élucubrationներու հեղինակները. ուրիշներ բանաստեղծութեան դափնին տուին կարգ մը տափակութեան մարմնացումներու, ոմանք իմաստասէր յորջորջուեցան, ուրիշներ բանասէր, լեզուագէտ եւ դեռ չեմ գիտեր ինչ. եւ այս այսպէս կը շարունակէ մինչեւ այսօր, հակառակ քանի մը լուրջ հակազդեցութիւններու՝ որոնք սակայն ի զուր փորձուեցան։ Թերթ գիտեմ որ գաւառացի աննշան իմաստակի մը ներշնչեց սա բոլորովին յիմար գաղափարը՝ թէ Պոլսոյ արդի գրականութեան փայլուն մէկ ներկայացուցիչն չա՛տ աւելի լաւ քննադատ մըն է. եւ գիտէ՞ք ինչու. որովհետեւ այդ միեւնոյն իմաստակը գոված էր իր աշխատակիցներէն չեմ գիտեր որը, յօդուածի մը մէջ՝ որուն անհեթեթ այլանդակութիւնը միայն կը յիշեմ այսօր։ Օրինակներ չեն պակսիր։ Դարձեալ աշխատակից մը գովելու համար թերթի մը խմբագիրը հրատարակութեան յանձնած է հետեւեալ անօրինակ, այլանդակ հատուածը. — «Եւ ամէն անգամ որ բեմը կ'ելնես, կամ գրիչդ ձեռք կ'առնես, այդ նուիրական վսեմ վայրկեաններուդ մէջ հոգւոյդ վեհ աչքերով տե՛ս թէ երկինք հրեշտակաց խումբին մէջ մեծ ուրախութիւն կ'ըլլայ, եւ պահապան հրեշտակները կուգան եւ անթառամ պսակ կ'դնեն քու գլխուդ վրայ, արդարութեան պատուական անբիծ պատմուճանը կ'ձգեն ուսերէդ վար…»։ Չեզի կը թողում խորհրդածել այս տողերուն վրայ՝ որոնք սահմանափակ մտքի տէր քարոզչի մը նախանձը կրնան շարժել պարզապէս։ Եւ ասոնցմէ դուրս դեռ ինչե՜ր. տակաւին ահագին խումբ մը կայ որ ինք իրմով կը պրծի, ինքզինքը առարկայ կ'ընէ այդ ցաւագարութեան՝ ստանաւոր կամ արձակ գրուածքի մը մէջ՝ որ գրեթէ միշտ թերթ մը կը գտնէ հրատարակուելու համար…։

* * *

Ո՞վ են բոլոր ասոնք…։ «Նո՞ր» պիտի դաւանինք այս անգոյն, անորակելի ջոկը որ ամէնէն աղտոտ դերերէն մէկը կը խաղայ լրագրութեան մէջ, գրականութիւնը խաթարելով, պղծելով, ցեխոտելով նոյն իսկ գրականութեան անունով։ Գոյութեան իրաւո՞ւնք պիտի տանք այդ անանուն խումբին։ Եթէ այո՛, ան ատեն պարզապէս հաւանութիւն յայտնած պիտի ըլլայինք այն ողորմելի արտադրոյթին՝ զոր ոճրագործ հիւրասիրութիւն մը մտցուց մեր գրական բարքերուն մէջ։ Եւ կ'ըմբռնենք անշուշտ թէ յանցանքը աւելի այդ հիւրասիրութեան վրայ կը ծանրանայ քան թէ բոլոր այն գրչակներուն՝ որոնք սխալիր ընդունելութենէ մը քաջալերուողներ են միայն, անծանօթ սկսնակի դառնութեանց եւ այն հոգեկան յուզումներուն որուն կ'ենթարկուի ճշմարիտ տաղանդի տէրը իր առաջին արտադրութեանց առթիւ, վախնալով ծիծաղելի ըլլալէ եւ միշտ հրաժարելով ամբարտաւանութեան հովերէն։ Ամէն բանէ առաջ այդ հիւրասիրութիւնը պէտք է պախարակել, որովհետեւ առանց անոր միւսները գոյութիւն անգամ չեն կրնար ունենալ. եւ արդէն այս վերջինները ողորմելի դէմքեր են ինքնին, գորս չարժեր լուրջ ուշադրութեան մը առարկայ դարձնել։ Բուն յանցաւորը միշտ այդ անմտած, ու թերեւս անգիտակից հիւրասիրութիւնն է որուն ուղղակի պատճառաւ գրական ըմբռնումը այսօր այնչա՛փ տկարացած է մեր մէջ եւ մեր հասարակութիւնն ալ վարժուած է կարդալու անհունապէս տափակ գրուածքներ՝ որոնք օգուտ մը չունենալնէն, հոգեկան վայելք մը չտուէնէն զատ պատճառ ալ կ'ըլլան որ մարդ զզուի գիրք կամ լրագիր մը ձեռք առնելէ։

Ինչ ալ ըլլայ սակայն իրենց ծնունդ տուող պատճառը, ինչ դիրք որ ալ բռնած ըլլան այսօր մեր գրականութեան մէջ, չեմ կարծեր որ արուեստի ըմբռնումը ունեցող մէկը «նոր» կոչէ այդ ողորմելիները։ Ոչ նոր են անոնք, ոչ հին եւ ոչ ալ ուրիշ ո՛ եւ է բան մը. գրականութիւնը ինքնին շատ բարձր է արդէն իր մէջ պարփակելու համար բոլոր այդ ոչնչութիւնները։

Այս օրուան ճշմարիտ նորերը մասի վրայ ալ չեն համրուիր։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԻԶՄԻՐԻ «ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ»Ը

ՀԱՄԱՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Մայիս 21ին Իզմիրի Ներսէսեան Որբանոցրաց ընկերութիւնը շա՛տ սիրուն հանդէս մը կազմակերպած էր իր հաստատման չորրորդ տարեդարձին առթիւ։ Այդ հանդէսի պահուն մեր Իզմիրի համակրելի աշխատակից Ռուբէն էֆ. Որբերեան՝ որ նոյն ընկերութեան Գործադիր Ժողովին Քարտուղարն է, հետեւեալ գեղեցիկ ու շահեկան բանախօսութեամբ համարատուութիւնը ըրած է Գործադիր Ժողովին։

* * *

Ա.

Գործ. Ժողովի ընկերներուս կողմէն պարտականութիւն ստանձնած եմ բարի գալուստ մաղթելու Ձեզ ու քանի մը գիծերով ներկայացնելու հաստատութեանս նախորդ տարեշրջանին վիճակը իր ամէն տեսակէտներով։

Երկրորդ պարտականութիւնս աւելի հեշտ ու դիւրին կը գտնեմ, որբանոցիս տարեկան վիճակացոյցը պարզել. թիւերու եւ իրողութիւններու կը պատկանի. գանոնք Ձեզի պատմողը, կրկնող եւ արձագանգ մըն է միայն։ Ինչ որ շուարում կ'առթէ ինձ այս պահուս, առաջինն է, բարի գալուստ մաղթելու խնդիրը, որովհետեւ, կը մտածեմ խրատամբ, թէ գուցէ զայրացած կամ նոյն իսկ յայտնի քծծումով մը հարցնէք թէ ո՞վ զո՞վ կ'ողջունէ. ժողովուրդի պարզ զաւակ մը ժողովո՞ւրդը։ Կա՞յ պէտքը ատոր, երբ անցեալ տարի ու նախորդ եւ նախկին տարիները լսեցիք նոյն բառերը միեւնոյն չեշտերով։

Այնչափ արագ կ'սահի կեանքը հիմա, որ մարդ կը ստիպուի չուարիլ միալ. կարծես թէ անցեալ տարին երէկ էր միայն, եւ նոյն իսկ եթէ տառապագին գիշերներու չափ երկար ըլլային տարիները, դարձեալ հաստատութիւնս օտար մը չէր. ամէն եր, ամէն վայրկեան Ձեր աչքերուն առջեւ, Ձեր սրտերուն մէջ էր ան։

Ու մարդ կ'ողջունէ՞ իր տունը այցելած ատեն։

1897—1900, երեք տարիներ, զատ զատ թուանշաններով, սակայն ամէնքը խառն իրարու, զաւակները ծերուկ ժամանակին։ Դեռ հիմակուան պէս մտքիս առջեւն է առաջին բացման հանդէսը. ձեզմէ քիչեր կրնան յիշել, որովհետեւ անձրեւոտ օր մը քանի մը հոգիի ներկայութեամբ կատարուեցաւ, պարզ, անշուք, սակայն իր նշանակութեամբը փառաւոր ու մեծ։ Առաջին 19 մանուկները, զորս բաղդը Իզմիրին կը յանձնէր եւ ոմանց դէմքերը կրնաք գտնել իրենց հին լուսանկարներուն կամ ձեր յիշողութեանը մէջ. առաջին եռանդը հիմնադիրներուն, որոնք հայրութենէ եւ մեծ անուններէ աւելի բարձր բան մը, գործելու եռանդն ու հոգին ունէին, իրենք պարզ ժողովուրդի զաւակներ, այն առաջին յուզումները, որ եռանդագին բաբախել տուաւ շատ երջանիկ հայ մայրերու եւ հայրերու սրտերը, վերջապէս ժողովրդային անսահման համակրութիւնը, բաղձալի է մեզի՝ անոնց վերյուշումը, այս պահուս մանաւանդ երբ նոյն ազնիւ միտումները, դիմումները կը հաւաքեն զձեզ հոս, խաղաղ եւ աննախանձ բարութեան այս տաճարին ու ժամադրավայրը։ Եթէ մօտիկ ընէք պահ մը մտամփոփ ձեր սրտերու ձայնին, հոն ամենաբարձր երջանկութեան սաթած հրճուանքին մեղեդին պիտի կրնաք լսել, եւ այդ ամենավսեմ հաճոյքն է, զոր վաղանցուկ կեանքին շնորհած է երկինք։ Ուշադրութեամբ մօտիկ ըրէք մը սա ծառերը շարժող հովին մէջ հեռաւոր ափերէ, հեռաւոր հորիզոններէ եկած մելանոյշ ձայներու արձագանգը պիտի լսէք։ Քահանայական օծումը ստացող ամէն անհատի գլխուն վերեւ խաչակնքող եպիսկոպոսին ձեռքէն վեր, դարերու մթութեան ետին, Քրիստոսի ձեռքը կը զգայ մարդ, այս շէնքն ալ մեծ ծաղկանոցի մը կերպարանքը ունի ուր Աստուած հաւաքած է երկրին ծաղիկները ամէն մէկը գիւղէ մը անկիւնէն, գետի մը ափունքէն ու ծաղիկներու այդ ցօղապատ փունջը Իզմիրի նուիրած է Աստուած։

Եւ յանուն առաքինութեան, բարութեան, եւ հայուն աւանդական ազնիւ զգացումներուն, սրտագին կ'ողջունեմ զՁեզ.

Ձեր նուիրական իրաւունքն է տեսնել ծաղկանոցը, ու պահանջել որ մշակներ գուրգուրալով հսկեն անոր վրայ. պատասխանատուութիւնը ծանր է որ կը ճնշէ մեր ուսերուն վրայ, եւ գուցէ շատոնց ընկճուէինք եթէ Ձեր համակրութիւնը քաղցրագոյն քաջալերութիւնը տուած չըլլար մեզի։ Այս նուիրական հաստատութեան վրայ Ձեզմէ ամէ՛ն մէկը իրաւունք ունի։ Հարուստին դրամը իրեն առաւելութիւն մը չի շնորհեր աղքատին վրայ, որ կարելի է մէթալիք մը տուած ըլլայ, պարզ լումայ մը, սակայն արցունքով թրջուած, անկեղծութեամբ օրհնուած ու սրտով օծուած լումայ մը։

Երէք տարին ի վեր հազար երկու հարիւր լիրայի մօտ եղած է մեր ծախքը։ Ահա գումար մը, որուն անունը պատկառանք ու գող պիտի ազդէր երիտասարդ հիմնադիրներու խմբակին, որ ձեռնավերջի իրիկուն մը հաւաքուեցան առաջին անգամ, 12 հոգի եւ որոշեցին 12 որբեր բերելով որբանոց մը հաստատել, պայմանով որ եթէ կարելի չըլլար ժողովրդային նպաստներով ապրեցնել զանոնք, ամէն անդամ հատ մը պիտի որդեգրէր։ Ժողովուրդի վեհանձնութեան վրայ չէր երբեք հիմնադիրներու կասկածը, այլ սա մտածման թէ գուցէ օր մը մեր ցեղին յատուկ հակառակութեան ոգին փչնէր նորահաստատ շէնքը գթութեան, ու հեզ մանուկները նոր մէջավայրի մը մէջ անպաշտպան մնային բոլորովին։ Ժամանակը հակառակը ապացուցուց։ Առաջին հանդիսակութեան դիմումներուն երբ դեռ ոչ որբ կար ու ոչ որբանոց, ութսունը հինգ լիրայի չափ հաւաքուեցաւ։ Իզմիրը միշտ մեծ էր։ Իր ետին մեծ եւ անմահ բարերարութեանց աւանդութիւնները ունեցող Իզմիր անգամ մըն ալ կը ցուցնէր թէ ունի սպեղանի ազնիւ մտածումներու ոգին, դրապաշտ ու նիւթապէս անձուկ, զոր տարիները չէին կրցած թարշամել երբեք։

Առաջին տարին տան նոր կահաւորումը, հագուստներ եւ շատ մանր մունր ծախքեր իրաւ ծանր ճնշեցին Որբասէր ընկերութեան վրայ, սակայն հետզհետէ ան առանց հոգ ընելու վաղուանը, ժողովուրդին նպաստին վստահ, փոխանակ ամփոփելու իր գործունէութեան սահմանը, օրէ օր աւելի ընդարձակեց զայն։ 19ը հասաւ 30ի։ Այդ պայծառ ընթացքը մեղը ոմանք անխորհրդութիւն կոչեցին եւ զայն Աստուած կը դաւանիմ։ Առաջին անգամ Մանչեսթրի ազգայինները օգնեցին տարեկան յիսուն անգլիականի պատկառելի գումարով մը, թէեւ մանուկներու թիւը եօթը հոգիի յաւելուած մըն ալ կ'ունենար։ Մակարացի ազգայինները, Ազգ. Պատրիարքարանը տարեկան երեսունեւվեց լիրա մը ղրկեցին, բարձրացընելով պատսպարեալներու թիւը, որ վերջապէս յիսունի հասաւ, տարբեր գիւղակներու կայտառ այլ դալկահար զաւակներ։ Էն սիրուն եւ հաճելի անակնկալ մը եղաւ մեզի քառասունըհինգ անգլիականի փառաւոր գումարը, զոր կը հանգանակէր գերազնիւ Ջիւանունեի մը ազնուագին ամուսինը Տիգրան Սարգիս ու Սինկաբորէն, հազարաւոր մղոններ հեռուէն կը ղրկէր հոս ժառանգազուրկներ խնամելու։

ՌՈՒԲԷՆ ՈՐԲԵՐԵԱՆ

ՏԻՊԱՐ ՈՍԿԵՐԻՉ ՄԸ

ՅԱԿՈԲՈՍ ՆԱՐԿԻԼԷՃԵԱՆ

Բ.

Սառէքեարութեան մէջ նոր գիւտեր ըրաւ Նարկիլէճեան Յակոբոս աղան. ճիշդ Եւրոպայէն եկած փայլուն եւ կատարելագործեալ ապրանքներուն յար եւ նմանը, և գրեթէ միշտ անոնց գերազանցն ալ յօրինելու նկրտեցաւ։ Հին ատենները, երբ տեղւոյս ոսկերչական հրապարակին վրայ եւրոպական գործեր չէին տեսնուեր, երբ կալուանաձուլման արհեստը դեռ թագուն գիտութեանց կարգը դասուած էր, այն ատեն Նարկիլէճեան Եղիազար աղան, եւ իր օժտեալ որդին Յակոբոս աղան էին, որոնք արծաթագօծման եւ ոսկեզօծման հրաշակերտներ արտադրեցին իրենց գործատեղեակներէն, որոնց մասին որչափ ալ գովեստ չըսայլուին, դարձեալ չափազանցուած չեն համարուիր յաչս արուեստագէտ գնահատիչներու։

Երջանկայիշատակ Սուլթան Մահմուտի ժամանակն էր, Պէզճեան Յարութիւն Ամիրան՝ գրեթէ բոլոր անուանի արուեստագէտ ոսկերիչները՝ Սրբուհի Փրկչեանոցը կը տանի կը հաստատէ, ուր պատրաստուած՝ ամէնէն նուրբ գործերը՝ շուկային մէջ, կամ այլուր, բնաւ չէին կրնար շինուիլ։ Ականատեսներէն իմացուած է թէ, Հռոմայ դանձարանին մէջ՝ ոսկեղէն գեղակերտ ճաճանչ մը կը գտնուի, ուր կը պահուի Ս. Հաղորդութիւնը։ Ահա՛ այդ ճաճանչը՝ հանդուննաբար ճաճանչներու մէջ՝ կրնայ արուեստագիտական հրաշակերտ մը նկատուիլ, եւ շինուած է տասնըիններորդ դարուն սկիզբը Հայ ոսկերիչ վարպետներու ձեռօք, կայսերական Փաղերանոցին մէջ։

Այո, մարդ մը կարող է ոսկերչութեան արհեստը ունենալ, եւ մինչեւ իսկ կատարելագործել ալ զայն։ Սակայն ո՛վ պիտի գործէ՝ բնութեան գործածը, որպէս գործած է Նարկիլէճեան Յակոբոսի արհեստական բնական կոչումը, մանաւանդ ճաշակագիտական ու նրբաձեւ գծագրութիւնը։ Էքսէրճօղլուին ոսկերչապետութեան ժամանակ՝ Յակոբոս աղան Փաղերանոցը հրաւիրուեցաւ բայց չընդունեց եղած հրաւէրը, առարկելով թէ՝ երբ ներկայ արուեստագէտներու իրաւունքը գնահատուելու ըլլայ, ապագայ արուեստագէտներն ալ քաջալեր մը, խրախոյս մը կ'առնեն։ Ուստի, կը պնդէր որ՝ արուեստագէտներու համար ամսական մը յատկացուի, ինչպէս Բարիզի մէջ կ'ընեն՝ 40 տարիներ իր պատուովը ու վարքովը ապրող արուեստագէտներու համար։

Յակոբոս աղան, ոչ միայն առաջնակարգ սառէքեար էր, այլեւ առաջնակարգ գծագրիչ մը։ Պոլսոյ համար սառէի վրայ շինած գծագրութիւնները անգլիս շուկայի մէջ քանինե՛ր Ռօզայի կը վերածէին ու կ'օրինակէին։ Այսպէս, ոսկերչական ժամանակակից գրեթէ բոլոր կարեւոր գծագրութիւնները՝ ափ յափոյ, իր վրձինէն կ'ելլէին, եւ իր խղճամիտ հեղինակութիւններն էին։ Եւ այնչափ սիրած ու գրկած էր լուսահոգին իր արհեստը, որ մինչեւ իսկ առողջութիւնն ալ ի վտանգի դրած էր շատ անգամ։

Սրդէն առածի կարգ անցած է սա խօսքը։ «Սառէքեար եղողէն, քաջալաւ գծագրիչութիւն ալ կը պահանջուի»։ Եւ իրօք Յակոբոս աղան՝ առ այդ ի բընութենէ օժտեալ էր, եւ բնաւ առիթը չէր փախցներ՝ բնական տեսարաններէն գաղափարներ կազմելու, զանազան առարկաներէ օգտուելու, եւ նորանոր իրեր ձեւագործելու։

Կը յիշեմ թէ, ողբացեալ բժշկապետ Քեամբրպեան՝ օր մը յատուկ պատուիրած էր Յակոբոս Աղային, որ գծագրութեան համար իր միտքը շատ չյոգնեցնէ, որպէս զի առողջութիւնը չխանգարուի։ Սակայն Յակոբոս աղան հոգ չէր ըներ, իր գործը կը շարունակէր՝ քանիցս պատահեցայ իր գործատեղեակը 30,000, 40,000

—)(8)(—

ԷՄԻԼ ԶՈԼԱ

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՋԱՂԱՑՔԻՆ ՎՐԱՅ

Սարսռալով համբոյր մը փոխանակեցին։ Բայց յանկարծ նորատի աղջիկը անոր բազուկներէն զատուեցաւ. սոսկալի կրականութիւնը իր դէմը կանգներ էր։

—Փախչելո՛ւ է, փախչելո՛ւ։ Ժամանակ չկորսնցնենք կակազեց։

Եւ մինչդեռ Տոմինիք ձեռքերը մութին մէջ կ'երկնցնէր զայն բռնելու համար.

—Ո՛հ, կ'աղաչե՛մ, մտի՛կ ըրէ, ըսաւ Ֆրանսուազ զայն նորէն գրկելով… եթէ մեռնիս, ես ալ պիտի մեռնիմ։ Ժամ մը կը լուսնայ։ Կ'աղաչեմ որ անմիջապէս մեկնիս։

Այն ատեն արագ արագ իր յատակագիծը բացատրեց։ Երկաթէ սանդուխը մինչեւ անիւը կ'իջնէր. հո՛ն թախտակներուն օգնութեամբ պիտի կրնար մակոյկը մտնել, որ անկիւն մը կը գտնուէր, և անդին եզերքը անցնելով պիտի կարենար դիւրաւ փախչիլ։

—Բայց այն տեղը պահակներ ըլլալու են, ըսաւ Տոմինիք։

—Մէկ հոգի մը կայ, դիմացը, առաջին նոճին տակը։

—Եթէ զիս նշմարէ՛, եթէ պոռա՛յ։

Ֆռանսուազ սարսռաց։ Դանակ մը դրաւ անոր ձեռքին մէջ, զոր հետը վար բերեր էր, երկուքն ալ պահ մը լուռ կեցան։

—Հապա հա՞յրդ, հապա դո՞ւն, ըսաւ Տոմինիք։ Բայց ո՛չ, չե՛մ կրնար փախչիլ… Եթէ զիս հոս չգտնեն, այս զինուորները թերեւս ջարդեն ձեզ… ի՛նչ մարդիկ ըլլալնին չէք գիտեր։ Ուզեցին շնորհ ընել ինծի եթէ յանձն առնէի Սովալի անտառին ճամբան ցոյց տալ իրենց։ Ամէն բան ընելու կարող են, եթէ զիս հոս չգտնեն։

Դեռատի աղջիկը երկար բարակ վիճաբանութեան չմտաւ։ Անոր ամէն պատճառաբանութեանց պարզապէս պատասխանեց ըսելով.

—Իմ սիրոյս համար, փախի՛ր… Տոմինի՛ք, եթէ զիս կը սիրէք, վայրկեան մը եւս մի՛ կենաք։

Յետոյ խոստացաւ իր սենեակը ելլել։ Մէկը չպիտի իմանար թէ ինք օգներ էր անոր։ Վերջապէս տարօրինակ տարփոտ եռանդով մը, բազուկներուն մէջ առաւ եւ համբուրեց Տոմինիքը, զայն համոզելու համար։ Երիտասարդը յաղթուեր էր։ Նոյն հարցում մը ուղղեց.

—Երդո՛ւմ ըրէ թէ, ըսաւ, հայրդ մասնակից է այս յառագադծիդ, և ան ալ կ'ուզէ որ փախչիմ։

—Հայրս է զիս հոս ղրկողը, ըսաւ Ֆռանսուազ համարձակ։

Սուտ էր։ Այդ պահուն մէկ բանի մը միայն պէտք ունէր. գիտնալ թէ անոր կեանքը ապահովութեան մէջ է, եւ թէ ա՛լ արշալոյսը անոր մահը չպիտի գուժէր։ Երբ Տոմինիք հեռացած ըլլար, ա՛լ փոյթը չէր, թող ամէն փորձանք իր գլխուն գար։ Ամէն բան քաղցր պիտի երեւար իրեն երբ անիկա ողջ ըլլար։ Իր անձնասէր առաքինութիւնը ամէն բանէ առաջ անոր ապրիլը կ'ուզէր։

—Շա՛տ աղէկ, ըսաւ Տոմինիք, ուզածիդ պէս կ'ընեմ։

Այն ատեն, ա՛լ չխօսեցան։ Տոմինիք գնաց պատուհանը բացաւ, բայց յանկարծ շշուկ մը զանոնք փայտ կտրեցուց։ Դուռը դղրդեցաւ եւ կարծեցին թէ կը բանան։ Ապահովաբար գիշերապահները իրենց ձայնը լսած ըլլալու էին։ Եւ երկուքը մէկտեղ ոտքի վրայ՝ իրարու փաթթուած, անպատմելի անձկութեամբ մը սպասեցին։ Դուռը նորէն ցնցուեցաւ. բայց չբացուեցաւ։ Երկուքն ալ հեծկլտուքով խեղդեցին. հասկցեր էին. զրահը միւս կողմը քնացող զինուորը, անդին դարձած ըլլալու էր. Իրաւ ալ լռութիւնը նորէն տիրեց, եւ խորդումները վերսկսան։

Տոմինիք բացէ ի բաց ուզեց որ նախ եւ առաջ Ֆռանսուազ անպատճառ վեր ելլէ։ Զայն թեւերուն մէջ առաւ եւ լուռ մնաս բարով մը ըսաւ անոր։ Յետոյ օգնեց որ սանդուխը բռնէ, և ետքն ալ ինք կառչեցաւ անոր։ Բայց քայլ մը անգամ առնել չուզեց առանց անոր սենեակը հասնելուն ապահով ըլլալու։ Երբ Ֆռանսուազ ներս մտաւ.

—Ցտեսութի՛ւն, կը սիրեմ զձեզ, մըրմնջեց սիւզի պէս թեթեւ ձայնով մը։

Յետոյ պատուհանին կրթնեցաւ, աչքերովը Տոմինիքի հետեւելով։ Գիշերը խիստ մութ էր. պահակը փնտռեց, բայց չգտաւ. միայն նոճին՝ խաւարին մէջ՝ տրժգոյն բիծ մը կը յօրինէր։ Վայրկեանի մը չափ, բազուկներուն երկայնքը, Տոմինիքի մարմնոյն շփումը լսեց։ Յետոյ անիւը կռնչեց, և թեթեւ ծփծփանք մը լսուեցաւ. երիտասարդը նաւակը գտեր էր։ Իրաւ ալ վայրկեանէ մը նաւակին նուրբ կիսաձեւը նշմարեց, Մոռէլի գորշ սփռոցին վրայ։ Այն ատեն սոսկալի անձկութիւն մը Ֆռանսուազի կոկորդը սեղմեց կարծես։ Վայրկեանէ վայրկեան պահակին աղաղակը լսել կը կարծէր. ստուերին մէջ ձգձգուած ամենադոյզն շշուկները՝ զինուորներու շտապայորդ քայլեր, զէնքերու շարժումներ եւ հրացան լցնելու ձայներ կը թուէին իրեն։ Սակայն վայրկեանները կը սահէին եւ գիւղակը իր անդորրութիւնը կը պահէր միշտ։ Տոմինիք միւս եզերքին պէտք է մտնէր։ Ֆռանսուազ ա՛լ բան մը չէր տեսներ։ Վեհ լռութիւն մը կը տիրէր։ Ոտքի տրոփումներ, խուլ ճիչ մը եւ մարմնոյ մը խուլ անկումը լսեց։ Յետոյ, լռութիւնը ա՛լ աւելի խորունկցաւ։ Այն ատեն, կարծես մահուան անցնիլը զգաց, և սառ կտրած մնաց աղջամղջին գիշերուան հանդէպ։

Դ.

Դեռ նոր լուսցեր էր, երբ բարձր ձայներ ջաղացքը դղրդեցին։ Հայր Մէռլիէ Ֆրանսուազին դուռը բանալու եկեր էր։ Ֆռանսուազ բակը իջաւ, տժգոյն եւ շատ հանդարտ։ Բայց հո՛ն, չկրցաւ սարսուռ մը զսպել բրուսիացի զինուորի մը դիակին առջեւ, զոր հորին քովը փռուած վերարկուի մը վրայ պառկեցուցեր էին։

Զինուորներ մարմնոյն չորս կողմը առած՝ կատղած ձայներով կը պոռչտէին մոլեգին շարժումներ ընելով։

Ասոնցմէ շատերը կռուփնին կը սպառնային գիւղին։ Այս միջոցին սպան երբ համայնքին քաղաքապետը, Հայր Մէռլիէն կանչել տուեր էր։

—Ահա՛ մեր մարդոցմէն մէկը, ըսաւ անոր գայրոյթէն հեղձամղձուկ ձայնով մը, գետին եզերքը սպաննուած գտանք… պէտք է որ փառաւոր պատիժ մը տանք ոճրագործին, որ օրինակ ըլլայ ամէնուն եւ վստահ եմ որ պիտի օգնէք մեզի երեւան հանելու զայն։

—Պատրաստ եմ ձեր փափաքը գործադրել, ըսաւ ջաղացպանը իր հանդարտ դէմքովը, միայն թէ դիւրին չէ…։

Սպան գետինը ծռեր էր, զարնուած զինուորին դէմքը ծածկող վերարկուին մէկ մասը վեր առնելու համար։ Այն ատեն սոսկալի վէրք մը երեւան ելաւ։ Պահակը կոկորդէն զարնուեր էր, եւ զէնքն ալ վէրքին մէջը ձգեր էին։ Սեւ կոթով խոհանոցի դանակ մըն էր։

—Սա դանակին նայեցէ՛ք, ըսաւ սպան Հայր Մէռլիէի, գուցէ, կրնայ օգնել մեզի փնտռածնիս գտնելու։

Ծերունին սարսուռ մը զգացեր էր։ Բայց շուտ մը ինքզինքը գտաւ, և առանց դէմքին մէկ գիծերը շարժելու.

—Ամէն մարդ ասոր պէս դանակներ ունի մեր գիւղերուն մէջ… ըսաւ։ Գուցէ ձեր մարդը պատերազմէն ձանձրանալով կեանքին վերջ տալ ուզեր է։ Ասանկ կ'երեւայ կոր։

—Լռեցէ՛ք, աղաղակեց սպան կատղած։ Չեմ գիտեր թէ ինչ բան կ'արգիլէ զիս սա գիւղը կրակի տալէ։

Թարգմ. Օրիորդ ՆԱՐԴԻԿ ԵԱՂՈՒՊԵԱՆ

Լիրանոց պոլանտ պռօճներ փայլուն-փայլ պատրաստուած, զորս Զըրաճեան Սարգիս աղայի ձեռամբ կը մատուցանէր առ որ կը վերաբերէր: Ադամանդակուռ կազմարի կազմուածք մը՝ որ մէկ ամսուան մէջ չէր կրնար չինուիլ, երեքուկէս օրուան փութաջանութեամբ ճիշտ խոստացուած ժամանակին յանձնած էր իր տէրը:

Պալատական ոսկերչի գործերը՝ գրեթէ ամբողջովին, Ցակոբոս աղայի ձեռքէն կելլէին: Եւ քանի՛ քանի հատ արուեստանոց նուրբ ճաշակաւ յօրինուած ադամանդակուռ Ֆօրօզներ և տիաdéմներ չմատուցեցան բարձր տեղեր՝ ձեռօք Բէօչէեան Պօղոս և Ցակոբ էֆէնտիներու և ուրիշներու:

Ամիլէ Սուլթանին համար՝ 10,000 լիրա արժէք ունեցող ադամանդազարդ և գրանտինիկնեայ ձեռքի-հայելի մը տեսայ, զոր 14 օրուան մէջ յաջողած էր աւարտել և յանձնել ոսկերիչ-Զամիչ Ցովսէփ էֆէնտիին:

Արհեստին գաղտնիքը գիտէր մարդը: Ադամանդազարդ պզտիկ գործերուն՝ եթէ հարկ ըլլար, իր արուեստին ներհունութեամբը, կարող էր անզգալապէս ծաւալը ընդարձակել, և ադամանդեղէնները աւելի փայլուն ու տարածուն ցոյց տալ:

Եկեղեցական անօթներուն պատրաստութեան մէջ ալ ոչ նուազ ճարտարութիւն ու մասնագիտութիւն ցուցուցած էր: Մայր-Եկեղեցւոյ համար՝ զոյգ մը արծաթապատ Աւետարաններ կը յիշուին, անմոռաց յիշատակ Անուխեան Սերոբէկ աղային: Կը պատմուի թէ, Պ. Պիւզրոն՝ Բարիզի ոսկերչական գործարանատէրը՝ չատ հաւնած էր Ցակոբոս աղային պատրաստած գործերուն, և ծանրագին պռօճի մը առթիւ գնահատելով անոր այս անվիճելի արժանիքը, բսած է թէ՝ «Արդարեւ Բարիզի պէս մայրաքաղաքի մը մէջ ալ քանի մը հատ հազիւ կը գտնուին Նարկէլէճեանի պէս ճարտար ոսկերիչներ»:

Գրեթէ 60 երկար տարիներ, Ցակոբոս աղան, յարատեւ ու անխոնջ աշխատեցաւ որպէս զի արուեստագիտական ասպարէզին մէջ իր փառքը, իր փայլուն համբաւը չինէ: Այս վաթսունամեայ շրջանին մէջ չվհատեցաւ, երբեք պայքարելու այնպիսի եւրոպական արհեստակիցներու հետ՝ որոնք կը փորձէին զանազան միջոցներով արուեստին փառապսակը կորզել հայ ճարտարներու ձեռքէն. չյաջողեցա՛ն բնաւ առանք. ընդհակառակը կատարեալ պարտութեամբ մը իրենց տեղը դարձան, բոլոր առանք որ մեծ յոյսերով եկած էին մայրաքաղաքիս մէջ հաստատուելու, կարծելով թէ՝ աշխարհիս մէջ իրենք միայն ոսկերչական արհեստին առանձնաշնորհեալ վարպետներն են:

Ա. Ց. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԱՇՏԷՆ

Պօէրներուն կողմէ Լորտ Ռոպէրթսի հաղորդակցութեան գիծին վրայ եղած յարձակման մասին սա հեռագիրը հաղորդուած է.

«Պօէրներու խումբ մը կը գտնուի երկաթուղիի գիծին վրայ, Գիլբըլարի և Ամերիքա Սթրուիթի մէջտեղը, Ֆէյրֆիլտի հիւսիսային կողմը: Բնիկներու կողմէ տրուած տեղեկութեան մը նայելով, Պօէրներու երեք զօրախումբեր Հօնիկսբրուիթի մօտ կը գտնուին: Ամերիքայի և Ռոտէվալի մէջտեղը երկաթուղին բոլորովին քանդուած է: Հօնիկսբրուիթ 79 մղոն հեռու է Քրօնշթատի հիւսիսային կողմէն:»

—Լոնտոնէն յունիս 11 թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ. — Լրագիրները լաւ չեն գտներ Հարաւային Ափրիկէի լուրերը: Կը յայտնեն թէ Բրիթանիի հետ հեռագրական հաղորդակցութեանց ընդմիջումը և Լորտ Ռոպէրթսի բանակին եւրին 20 մղոն տարածութեան վրայ երկաթուղիին քանդուիլը անախորժներ չեն, բայց հաճելի բաներ ալ ըլլալէ չատ հեռու են: Պարէնաւորումը աւելի պիտի դժուարանայ և Լորտ Ռոպէրթս պիտի ստիպուի ուշացնել թշնամին հալածելու գործը:

—Համմօնիայէն կը հեռագրեն յունիս 6 թուականով. — Ցայտնի կ'ըլլայ թէ Պօէրները Օւանժէն վանելու համար չատ մը ճակատամարտներ անհրաժեշտ պիտի ըլլան: Պօէր բանակին Ֆռացրդներն՝ Բարէյուսոյ Գլուխէն բազմաթիւ աղջրատմբներուն հետ, երկիրին այդ մասին մէջ բնականէն չատ զօրաւոր դիրք մը կը գրաւեն որ մինչեւ Վան-Ռէյէնի կիրճերը կ'երկարի:

—Համմօնիայէն յունիս 7 թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ. — Պօէրները գրեթէ նոյն դիրքը կը գրաւեն տակաւին. անոնց գլխուն պահակները ժամանակէ մը ի վեր մեծ գործունէութիւն ցոյց կու տան: Ռընտըլ զօրավարը ռազմագիտական զանազան շարժումներ կը կատարէ, պահելով անդերձ իր ընդհանուր բանակտղը Համմօնիայի մէջ: Երկիրը չատ խորտուբորտ է: Պօէրներու փոքրաթիւ խումբեր դէպ ի հիւսիս կ'երթան, Պէթլէհէմի մօտերը, ուր Պօէրները հաւանօրէն զօրաւոր ընդդիմութիւն մը պիտի ընեն:

—Սըր Ռըտվէրս Պըլլըր Նաթալէն կը հեռագրէ յունիս 10 թուականով.

«Յունիս 8 թուական հեռագրիս համաձայն, երէկ ամէն ջանք ըրինք մեր սայլերը մօտեցնելու մինչեւ կիրճը որ չատ խորտուբորտ է: Թշնամին գրեթէ երկու հազար հոգի կը բաղկանար և կը գտնուէր լաւ պատրաստուած դիրքի մը մէջ. ուստի Պօէրները վճռած ըլլալու էին, քանի որ երկար ատեն չպահեցին այդ դիրքը: Բանդվեց մղոն դէպ ի հիւսիս քաշուեցան: Մեր կորուստները առաջուընէ ենթադրուածէն աւելի եղան՝ սպայ մը վիրաւորուած, երկու զինուոր մեռած և 13 զինուոր վիրաւորուած:

—Բէլի Բինի զօրավարը Պլէօմֆօնթէյնէն կը հեռագրէ յունիս 10 թուականով. — Մէթհուէն զօրավարը՝ իր զօրաժէնին մեծ մասովը յունիս 8ին առտուն կանուխ կը գտնուէր Հէյլպրոնի հարաւային կողմը 10 մղոն հեռուն: Հոն տեսնուած է նաեւ Քոլվիլ՝ իր կիսաբաժինովը: Լորտ Մէթհուէն յունիս 5ին մեկնած էր Լինտլիէն՝ իրեն և Քոլվիլի համար լիառատ պաշարներով: Բէյճըրգնտապետին յանձնած էր Լինտլիի պաշտպանութիւնը:

«ԹԱՅՄԶ»ԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

Թայմզի երկուշաբթի օրուան թիւին մէջ հրատարակուած հեռագիրներ.

Բարէյուսոյ Գլուխ, 8 յունիս. — Տեղական թերթ մը «Կէս-միջոցներ պէտք չեն» խորագրով բուռն յօդուած մը հրատարակեց այսօր՝ պախարակելով երկրակալութեան քաղաքականութիւնը և զայն պաշտպանողները: Նոյն թերթը կը յայտարարէ թէ կէս-միջոցներու ժամանակը անցած է և թէ Ափրիքանտէրները պէտք է Խորհրդարանին բանաձեւ մը ներկայացնեն՝ հարաւային Ափրիկէի երկու Հանրապետութիւնները Անգլիոյ կցելու խնդրին դէմ: Թերթը նոյն պատճառով կը յարձակի Պ. Պ. Շրայնէրի և Սոլոմնի վրայ զորս մոլորեալներ կը կոչէ: Այդ յօդուածին հետեւանքով նախարարական մասնակի տագնապ մը առաջ եկաւ: Նախարարապետ Պ. Շրայներ ժողով գումարելով հարցուց անդամներուն թէ ով պիտի տա՞յ իրեն ու Պ. Սոլոմնի և պիտի աջակցի՞ որպէս զի իր ծրագիրը կատարէ Մեծին Բրիտանիոյ հետ: Ժողովին մեծամասնութիւնը Պ. Շրայնէրի կողմը բռնեց, բայց մէկ քանիներ, մանաւանդ Պ. Պ. Սաուէր և Հօֆմէյր, բուռն յարձակում մը ըրին: Նիստը տեւեց վեց ժամ: Վաղը նորէն պիտի գումարուին: Պ. Շրայնէր իրեն կողմը պիտի ունենայ տասնըհինգ անդամ. նախարարութեան մէջ փոփոխութիւն մը խիստ հաւանական է:

Նիւքէսլ. — Սըր Ռըտվէրս Պըլլըրի զինուորները կանգ չէյ հասան. եւ մէկէն ետքը Պօէրները որոնք իրենց կ'ընդդիմանային:

Կօնզվիլ, (Սըր Ռըտվէրս Պըլլըրի ընդհանուր բանակատղը). — Զօրախումբը այսօր դէպ ի հիւսիսային արեւելք ճամբայ ելաւ և բանակեցաւ սահմանագլուխին մօտ, Թրանսվալի և Օւանժի մէջտեղը: Ութ մղոն տեղ երթալէ ետքը ընդդիմութեան հանդիպեցաւ: Պօէրները, որոնք թնդանօթ մը ունէին, ետ քաշեցին՝ երբ մեր թնդանօթները գործի սկսան:

Պլէօմֆօնթէյն. — Վէյվէլ զօրավարը և Բրէթորիուս հրամանատարը հոս հասան: Հօրսթատի մէջ անձնատուր եղած էին Լորտ Մէթհուէնի և առժամապէս ազատ ձգուած սպառնոյ խօսքի վրայ: Վէյվէլ զօրավարը երբեմն կը հրամայէր Քիմպըրլին պաշարող Պօէրներուն: Ինքն էր որ Բրէթորիուս հրամանատարը Բէչուանա գաւառին զրկեց՝ քաղաքին անձնատուրութիւնը պահանջելով:

Քիմպըրլի. — Երկու - երեք հազար բնակիչ տորագրութեամբ աղերսագիր մը տրուեցաւ տոքթ. Ճէյմսընի, որպէս զի խորհրդարանական յառաջիկայ ընտրութիւնները իբրեւ Քիմպըրլիի ընտրելի ներկայանայ: Տոքթ. Ճէյմսըն ընդունեց այդ առաջարկութիւնը. հաւանական կ'երեւայ որ առանց ընդդիմութեան ընտրուի:

ԱՖՐԻՔԱՆՏԷՐՆԵՐԸ

Բէրթատնէն կը հեռագրեն Տէյլի Էքսբրէսի. — «Աֆրիքանտէրները սկսան ժողովուրդը համոզել, որպէս զի առեւտուր չընեն Անգլիացիներէն, Բանատացիներէն ու Աւստրալիացիներէն: Գաղթավայրին ամէն կողմերը պատուիրակներ զրկուած են այդ գաղափարը տարածելու համար: Հիմա ո՛չ խաղաղութեան և ոչ հաշտութեան խօսք կայ:»

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Մազէրու, 13 յունիս. — Օւանժի հարաւային արեւելեան կողմը Պօէրները ընդարձակ դիրք մը կը գրաւեն, բայց բոլորովին պաշարուած են Ռընտըլ, Մէթհուէն ու Պրապանթ զօրավարներուն կողմէ որոնք ունին երեսունըհինգ հազար զինուոր՝ յիսուն թնդանօթով:

Լոնտոն. — Լորտ Ռոպէրթս Բրէթորիայէն կը հեռագրէ յունիս 12 թուականով. — Մէթհուէն զօրավարը այսօր յառաջացաւ դէպ ի Ռէնոսթըր-Ռիվըր, ուր կատարելապէս պարտութեան մատնեց Տէվէթ հրամանատարը: Լորտ Մէթհուէն գրաւեց Պօէրներուն բանակատղը: Պօէրները ցիր ու ցան եղան:

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

Պոքսըրներու յանցգնութիւնը ու Միսիոնարները. — Առեւտրական կացութիւնը. — Նիե զօրավարը. — Օտար զինուորները. — Հրդեհներ. — Կանոնաւոր բանակը. — Բէքինի դեսպանատուները. — Մ. Նահանգները. — Գերմանիա. — Ռուսիա. — Իտալիա. — Պ. Տէլքասէի յայտարարութիւնը:

Բէքինէն կը հեռագրեն յունիս 10 թուականով. — Թէեւ լուր կ'առնենք թէ նորէն երկաթուղիի կայարաններ այրուած են, սակայն հոս կացութիւնը ծանրացած չէ: Դեսպանատուները պահպանող օտար զինուորները փոխադարձ օգնութիւն մը կ'ունենան: Անգլիոյ միսիոնարական հաստատութեանց մեծ մասը հարկ եղաւ փակել և միսիոնարները ու անոնց ընտանիքները Անգլիոյ դեսպանատունը ապաւինեցան: Ամերիկեան միսիոնարներն ալ՝ իրենց գտնուած տեղին խուլեալ վիճակին և իրենց կառավարութեան պաշտպանութիւնը վայելելու անկարելիութեան հետեւանքով, ցուցին Թունկ-Չէուի իրենց բոլոր հաստատութիւնները՝ Բէքինի մօտ՝ և Բէքինի ապաստանեցան: Բոլոր օտարականները, ինչ կրօնքի ալ պատկանին, կաթոլիկ կամ բողոքական, կը դատապարտեն այսօր հրատարակուած այն հրամանագիրը որ Պոքսըրները կը պաշտպանէ՝ պախարակելով քրիստոնեաները:

—Դարձեալ Բէքինէն նոյն թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ. — Հիւսիսային մասին ամբողջ վաճառականութիւնը բոլորովին կեցած է: Ամէն կողմերէ առնուած տեղեկագիրներ կ'ըսեն թէ Պոքսըրներու յանդգնութիւնը հետզհետէ կ'աւելնայ: Այդ կարծեցեալ Ընկերակցութեան տասնէն ինը կը բաղկանայ ստորին ոճրագործներէ որոնք աւազակութենէ զատ ուրիշ նպատակ չունին և կ'ուզեն օգտուիլ այն առթէն զոր Բէքինի կացութիւնը կ'ընծայէ իրենց:

—Բէքինի անգլիական դեսպանը կը հեռագրէ Շանկայի անգլիական ընդհանուր հիւպատոսին թէ Չինու դահլիճը՝ օտարներու դէմ եղած շարժումին աղդեցութեանը տակ կը գտնուի բոլորովին, մինչդեռ բնիկ զինուորներուն հաւատարմութիւնը կասկածելի է: Հանրային կարծիքը հետեւաբար կը յուսայ թէ ներկայ տագնապին հետեւանքը այն պիտի ըլլայ որ տէրութիւնները պաշտօնէ պիտի գաղտնեցնեն յետադիմական կուսակցութեան պատկանողները:

—Թիէն-Ձինէն կը հեռագրեն թէ Նիչ զօրավարին զինուորները որոնք Եանկ-Չունի մէջ 24 ժամէ ի վեր կը կռուին Պոքսըրներուն դէմ, բոլորովին պաշարուած են: Նիչ զօրավարը, այդ առթիւ, տարօրինակ հեռագիր մը ուղղած է Բէքին: Վերջին հրամանագրին մէջ պախարակուած էր Զանկ զօրավարը որ Պոքսըրներուն վրայ կատարած յարձակումին առեն սպաննուեցաւ: Արդ, Նիչ զօրավարը իր հեռագրին մէջ կ'ըսէ թէ ցաւալի արկած մը պատահած է իրեն: Բազմաթիւ Պոքսըրներէ պաշարուած ըլլալով, ուրիշ միջոց մնացած չէ, բայց եթէ անձնատուր ըլլալ կամ կռուիլ: Նիչ զօրավարը ասոր համար երեսնակեայ ներողութիւն կը խնդրէ. կը յարէ նաեւ թէ Պոքսըրները եթէ չզգալուին, ծանր խռովութիւններ պիտի ծագին Չինու և օտար տէրութեանց միջեւ:

—Թաքուէն յունիս 10 թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ամէն ազգէ հազար հինգ հարիւր նաւազներ նոյն առտուն Բէքին ղրկուեր են մասնաւոր կառախումբով:

—Թիէն-Ձինէն յունիս 10 թուականով ուղղուած հեռագրի մը նայելով, գերմանական Հանզա մարտանաւը Թաքու հասեր է: Ռուսական երեսուն և անգլիական յիսուն զինուորներ Թիէն-Ձին հասած են: Պարֆլէօր բրիտանական մարտանաւէն չորս հարիւր հոգի պատրաստ են ցամաք ելլելու: Թիէն-Ձինէն մեկնած մասնաւոր կառախումբը առանց արկածի անցեր է Եանկ-Չունէն:

—Հօնկ-Քօնկէն յունիս 10 թուականով հեռագիր կը ծանուցանէ թէ տեղւոյն անգլիական զինուորներէն 250 հոգի և կալկաթի 200 արձակազէններ հրաման ստացած են պատրաստ ըլլալ, առաջին առթիւ դէպի հիւսիս մեկնելու, ուր կը գործեն Պոքսըրները: Այդ զինուորներուն պիտի յաջորդեն Հնդկաստանէն ղրկուած խումբեր:

—Բաօ-Թինկ-Ֆուի մէջ յունիս 10ին տակաւին անդորրութիւն կը տիրէր: Միւս կողմէ լուր առնուած է Բէքինէն թէ Բաօ-Թինկ-Ֆուի կացութիւնը անորոշ է և թէ քաղաքը օգնութեան պէտք ունի.

—Թունկ- Չէու քաղաքը յունիս 10ին կ'այրէր: Ամերիկացի միսիոնարները առաջի օրը մեկնած էին քաղաքէն: Անոնց հեռանալէն անմիջապէս ետքը Պոքսըրները բռնկցուցեր են անոնց չէնքը: Թունկ-Չէու որ փոքր քաղաք մըն է, Բէքինէն 18 քիլօմէթր հեռաւորութիւն ունի և մայրաքաղաքին կցուած է սալարկուած պողոտայով մը և ջրանցքով մը: Ուղեւորները ընդհանրապէս ցամաքի ճամբով կ'երթան, վասն զի ջրանցքը այնչափ նաւարկելի չէ: Այն իրողութիւնը, թէ Պոքսըրները համարձակած են այրել Թուն-Չէուն ցոյց կու տայ որ հետզհետէ Բէքինի կը մօտենան:

—Բէքինէն կը հեռագրեն յունիս 10 թուականով. — Թունկ-Չէուի ամերիկեան միսիոնարներուն չէնքը, ուրկէ առջի օրը միսիոնարներ հեռացած էին, և որ Պոքսըրներուն կողմէ այրուած էր բռնկեցաւ, ոչ թէ Պոքսըրներու կողմէ հրկիզուած ու կողոպտուած է, այլ չինացի զինուորներու կողմէ որոնք զայն պաշտպանելու համար ղրկուած էին: Երեք օրուան մէջ 75 բնիկ քրիստոնեաներ սպաննուեցան Թունկ-Չէուի մօտ: Անոնց չատերը ողջ այրուեցան: Բէքինի մէջ ալ քրիստոնեաները կը վախնան, որով միսիոնարական հաստատութիւնները փակեցին իրենց դուռները: Միսիոնարները մէկ տեղ հաւաքուած և օտար զինուորներու պաշտպանութեանը յանձնուած են: Ամէն օր նոր օգնութիւններ կը հասնին օտար զինուորներուն,

—Բազմաթիւ Պոքսըրներ կը գտնուին Շինկ-Հայի մէջ՝ Թիէն-Ձինէն 23 մղոն դէպ ի հարաւ: Թաքուի նաւահանգիստին մէջ միջազգային մարտանաւերուն թիւը կը հասնի երեսունմէկի:

—Յունիս 10 թուականով ուշ ատեն Շանկայ հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բէքինի օտար դեսպանատանց փողոցը շրջապատուած է Չինացիներէ և դասալիք զինուորներէ որոնք սպառնական աղաղակներ կ'արձակեն: Այդ միջոցին Չինու նախարարութիւնը քաւութական ներկայացման մը ներկայ կը գտնուի հանդարտութեամբ: Բէքինի գտնուող բոլոր արու օտարականները զէնք առած են և կամաւորներու խումբ մը կը կազմեն: Պոքսըրները քանդեր են Նուկ-Չունի մեծ կամուրջը: Չինու կառավարութիւնը զէնք բաժներ է Պոքսըրներուն

—Մ. Նահանգաց լրագիրները ընդհանրապէս կը հաւանին կառավարութեան վարանոտ քաղաքականութեանը՝ Չինու գործերուն մէջ: Մամուլը փաստ է արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյի հմտութեանը՝ Մայրագոյն Արեւելքի գործերուն մէջ: Հանրային կարծիքը սրամտիր է գործելու ազատութիւն տալ Պ. Հէյի՝ պայմանաւ որ Մ. Նահանգները ո և է դաշնակցութեամբ չկապուին: Արտաքին գործոց Նախարարութիւնը սա զեկոյցը հաղորդեց լրագիրներուն. «Կառավարութիւնը պատրաստ է միւս տէրութեանց հետ համախորհուրդ գործել՝ Չինու մէջ հանդարտութիւնը վերահաստատելու համար, բայց կ'ուզէ պահել գործելու իր կատարեալ ազատութիւնը:» Բէքինի ամերիկեան դեսպանն ալ կը հեռագրէ թէ միւս տէրութեանց դեսպաններուն հետ կատարեալ համաձայնութեամբ կը գործէ:

—Գերմանիոյ պաշտօնական շրջանակներուն մէջ սա տպաւորութիւնը կը տիրէ թէ այն օրը երբ եւրոպական տէրութիւնները զինուորական կերպով միջամտեն, Պոքսըրները խոյս պիտի անհետանան, ինչպէս եղաւ Շան-Թունկի մէջ: Բիաօ-Չէուէն գերման գումարտակի մը յառաջացումը բաւական եղաւ ցիրուցան ընելու հազարաւոր ապստամբներ: Պէրլինի մէջ անհիմն կը նկատեն այն երկիւղը թէ Չինու արդի կացութիւնը վտանգաւոր ազդեցութիւն մը ընէ եւրոպական զանազան տէրութեանց յարաբերութիւններուն վրայ: Բոսթ կ'ըսէ թէ պարագաները եթէ տարբեր ըլլային, Ռուսիա կրնար փորձուիլ տագնապը ինքնատ իրեն դարձնելու, բայց դէպքերը այն տեսակ ընթացք մը առին որ բոլոր տէրութիւններն ալ ինքզինքնին աննպաստ դիրքի մը մէջ կը նկատեն և ամենամեծ ուշադրութեամբ կը հսկեն Չինու վրայ: Հետեւաբար Ռուսիոյ կողմէ առանձին միջամտութիւն մը պիտի չըլլայ:

—Քէօլնիշէ Զայթունկ սապէս կը խօսի Չինու դէպքերուն վրայ. — «Կացութիւնը այնչափ ծանրացած է որ զինուորական միջամտութիւն մը անհրաժեշտ կը դառնայ: Տէրութիւնները պէտք է համաձայնին կարելի եղածին չափ շուտով և հաւաքաբար գործելու: Որչափ ուշանան, այնչափ պիտի աւելնայ ոե է տէրութեան մը առանձին միջամտելուն հաւանականութիւնը: Լաւ ման այդ վերջին ձեւը ընդհանուր խաղաղութեան համար թէեւ վտանգաւոր, սակայն անգործ մնալէն չատ աղէկ է:»

—Բեդերսպուրկէն յունիս 10 թուական հեռագրի մը նայելով ռուս կառավարութիւնը հաստատապէս որոշած է, եթէ Չինու մէջ իրաց արդի կացութիւնը շարունակէ, զինուորական անմիջական և ազդու միջոցներ ձեռք առնել՝ զսպելու համար օտարականներու դէմ եղած շարժումը: Ռուս կառավարութիւնը բնաւ մտադիր չէ տէրութեանց միարան գործակցութենէն բաժնուելու:

—Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Իտալիոյ կառավարութիւնը բոլորովին համաձայն է միւս տէրութեանց հետ՝ Չինու մէջ կատարուելիք միջազգային հաւաքական գործին համար: Իտալիա միսիոնար չունի Պոքսըրներուն ասպատակած տեղերը և մինչեւ հիմա իր հպատակներէն ոչ ոք վնասուած է, սակայն Հռոմի դահլիճը հրահանգ ստացած է միւս դահլիճներուն հետ համերաշխութեամբ գործելու և, եթէ առիթը ներկայանայ, զինուոր ղրկելու Չին:

—Չինու կացութեան ծանրութեանը հետեւանքով իտալական Ֆիէրամօսքա յածանաւը, որուն հրամանատարն է Քանտիանի ծովակալը, հրաման ստացաւ Մայրագոյն Արեւելք ուղեւորելու: Արդէն չինական ջուրերը կը գտնուին իտալական Էլբա ու Քալապրիա մարտանաւերը:

—Վիէննական լրագիրները կը հաղորդեն Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի այն յայտարարութիւնը զոր ըրաւ Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին առջեւ: Ահաւասիկ Պ. Տէլքասէի խօսքերը.

«Հարկ չկայ ըսելու թէ ի՛նչ է Չին: Կրնամ յայտարարել թէ բոլոր տէրութիւնները կատարելապէս համաձայնած են Չինու խնդրին մէջ և թէ համախորհուրդ պիտի գործեն: Պոքսըրներու ապստամբութիւնը գլխաւորաբար կը տարածուի Բէքինի և Թիէն-Ձինի միջեւը: Չեմ կրնար ըսել թէ բոլոր տէրութիւններն ալ միեւնոյն գաղափարը ունին, բայց ընդհանուր վտանգը՝ անոնց համերաշխութեան ամէնէն ապահով երաշխաւորութիւնն է: Զինուորներ արդէն ցամաք հանուած են և ուրիշներ ալ անոնց պիտի հետեւին, եթէ հարկ ըլլայ: Բէքինի Ֆրանսական դեսպան Պ. Բիշոն հրահանգ ստացաւ համաձայնութեամբ գործելու միւս տէրութեանց ներկայացուցիչներուն հետ: Բոլոր օտար դեսպաններուն կողմէ նոր դիմում մը եղաւ Չի՛ն ու կառավարութեան մօտ, որուն ծանուցին թէ բարեկարգութիւնը եթէ չվերահաստատուի, Տէրութիւնները պի՛տի խորհրդակցին իրենց ընելիքին վրայ: Եւ հիմնովին մէջ շարժումը կ'աւելնայ: Ֆրանսական հիւպատոսը, որ պարտաւորուեցաւ հեռանալ, եթէ զինուոր ուղէ՝ անմիջապէս պիտի ղրկուի: Աւելորդ է ըսել թէ երկիր գրաւելու միտք չունինք, այլ միայն պաշտպանել մեր անտեսական ու առեւտրական շահերը: Բէքինի օտար դեսպաններուն միջեւ կատարեալ համաձայնութիւն կը տիրէ: Մեր զինուորները պատրաստ են քալելու Պ. Բիշոնի առաջին հրաւէրին վրայ, որ մեր բոլոր վստահութիւնը կը վայելէ:» Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը ջերմ ծափահարութեամբ պատասխանեց Պ. Տէլքասէի այս խօսքերուն:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ. 13 յունիս. — Բէքինէն կը հեռագրեն Հավասի. — Մայր կայսրուհին հրահանգ տուաւ արտաքին գործոց Խորհուրդին մէկ քանի անդամներուն զեկուցանել օտար դեսպաններուն թէ չինական զինուորները պիտի չընդդիմանան՝ օտար զինուորներուն Բէքին մտնելուն:

Թիէն Ձին. — Երկու հարիւր Պոքսըրներ երկուշաբթի օրը փորձեցին անգլիական հրձիգ պահակախումբի մը ճամբան կտրելու: Անգլիացի նաւազները սաստիկ հրացանաձգութիւն մը կատարելով 40 Պոքսըրներ սպաննեցին կամ վիրաւորեցին: Անգլիացիներէն ոչ ոք վիրաւորուեցաւ:

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Միւթէմմիզի ստորիճան սրուեցաւ ներքին գործոց նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Բաիզ պէյի: Սանճէլի ստորիճան՝ Տրապիզոնի Կէօրելէ գաւառակին գայմագամ Շէվգը էֆ. ի և Բերայի թաղապետութեան հանրային մաքրութեան տեսուչ Ազիզ էֆ. ի:

—Արթական նախարարութեան բարձրագոյն Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Սապրիլ-Քէրիմ Հաֆի էֆ. ի,

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԽՏԻՎԸ. — Եգիպտոսի Խտիվ Ապպաս փաշա՝ Էլ Մահրուսա շոգենաւով այս առտու ժամ Չին մայրաքաղաքս ժամանեց: Էլ Մահրուսա կեցաւ Տոլմա Պաղչէի բաղը: Խտիվը ցամաք ելլելով ուղղակի կայսերական պալատ գնաց իր հաւատարմական զգացմանց հաւաստիքը մատուցանելու յոյս կայսեր. Գահոյից: Աղպաս փաշա այսօր Էմիրկեանի արարողութեան ներկայ գտնուելով պիտի արժանանայ կայս. ճաշարանից: Էլ Մահրուսա շոգենաւը Տարատնելէն անցած միջոցին հարկ եղած պատիւները ընծայուեր են:

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԸ. — Կ. Պոլսոյ պարսկական դեսպան Միրզա Մահմուտ Խան երկուշաբթի Վիէննա հասեր և դէպ ի Քոնթրէքսէվիլ ճամբայ ելեր է, ուր կը գտնուի Մուզաֆֆէրէտտին Շահը: Վիէննայի պարսկական դեսպան Նէրիման Խան որ Ն. Վեհափառութեան կը հեւաեւի, շաբթուս վերջերը Վիէննա պիտի դառնայ:

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՍԱԿԱՑՈՅՑԵՐԸ. — Հելլենական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Նաում, առջի օրը, տեսակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ որ ծանոյց թէ, նախաբարաց Խորհուրդին որոշմամբ յունիս 1ին (երէկ) սկսած է գործադրուիլ մաքսային նոր սակացոյցը:

ԺԱՆՏԱԽՏ. — Տրապիզոնի առողջապահական բժիշկ տոքթ. Սրաճտարոս հետեւեալ երկու հեռագիրները ուղղած է առողջապահական վարչութեան.

Տրապիզոն, 12 յունիս. — Այս առտու տղուն ընդհանուր վիճակը լաւագոյն է. տաքութիւնը՝ 39.4. բազկերակը տկար՝ 148. ուռեցքը անշարժ է. տակաւին թարախումը սկսած չէ: Ախտաճանաչումը առկախ կը մնայ:

Տրապիզոն, 13 յունիս. — Այս առտու տղուն վիճակը ծանրացաւ. տաքութիւնն է 40.5. բազկերակ՝ տկար՝ 150: Երկու ուռեցք ունի՝ մէկը կարծր և միւսը թոյլ: Քաղաքին մէջ ուրիշ հիւանդ չկայ: Հիւանդը ու տունը միշտ հսկողութեան տակ կը գտնուին: Հիւանդը ժառանգական անցեալ մը չունի: Հայրը մաքսատան պահապաններու մասնակաւոր է, հետեւաբար ուղեւորներու հետ հաղորդակցութիւն չունի:

—Միքրոպաբանական աշխատանոցին տնօրէնի օգնական Նուրի պէյ որ Իզմիր կը գտնուի, Բ. Դրան ղրկած է իր տեղեկագիրը Իզմիրի մէջ պատահած ժանտախտի երկրորդ դէպքին վրայ:

—Իզմիրի նաւահանգիստը որ տարւոյն այս եղանակին մէջ ոգեւորուած կ'ըլլար, հիմա ամայի է: Շաբաթ օրը Լոյտի շոգենաւ մը միայն կար:

—Իզմիրի առողջապահական յանձնաժողովը շաբաթ օրը երկարատեւ նիստ մը ունեցաւ: Ներկայ էին նաեւ Տոքթ. Նուրի պէյ և Անգլիոյ, Իտալիոյ ու Ֆրանսայի հիւպատոսարաններուն կողմէ բժիշկ-պատուիրակներ:

—Միքրոպաբանական աշխատանոցին պաշտօնեաներէն տոքթ. Չիէա էֆ. Տրապիզոն ուղեւորեցաւ՝ հոն պատահած դէպքին նկատմամբ քննութիւն կատարելու համար:

—Այտընի կուսակալ Քեամիլ փաշա Իզմիրի մէջ կասկածելի երկրորդ դէպքը պատահելուն պէս, Ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոսին դիմեր է, որպէս Բարիզի Բասթէօրեան հաստատութենէն ժանտախտի չիճադեղ բերուի, Իզմիրի թաղապետութեան հաշւոյն: Ընդհանուր հիւպատոսը այդ յանձնարարութիւնը կատարած ըլլալով, քանի մը օրէն բաւական չիճադեղ պիտի հասնի Իզմիր:

—Իզմիրի մէջ երկու Հրեաներու վիճակը հետզհետէ կը բարւոքի: Երկրորդ Հրեան այնչափ աղէկցած է որ այլեւս հարկ չի զգացուիր չիճադեղով ներարկութիւն ընելու:

—Իզմիրի անգլիական հիւանդանոցին մէջ տարափոխիկ ախտերու համար յարկ մը յատկացուած և առողջապահական վարչութեան տրամադրութեանը տակ դրուած է:

—Քլազոմէնի մաքրանոցին մէջ անցեալ ուրբաթ օրը հարիւր երեսուն հոգի կային քարանթինա սպասող:

—Պուլկար կառավարութիւնը քարանթինա որոշեց Այտընի նահանգին ծովեզերքներուն ժամանմանց համար:

—Թէհրանէն յունիս 11 թուականով կը հեռագրեն թէ Ծխանրու ղրկուած բժշկի մը տեղեկագրին նայելով այդ տեղը վեց շաբաթէ ի վեր ժանտախտի մէկ դէպք միայն պատահեր է:

—Ճիտտէի մէջ, առջի օրը, ժանտախտէ երկու մահեր պատահեր են:

—Աղեքսանդրիոյ առողջապահական վարչութիւնը թէեւ սկսած էր մաքուր անցագիր տալ նաւերուն, սակայն չորեքշաբթի օրը ժանտախտէ նոր դէպք մը պատահած ըլլալով, նորէն քարանթինա հաստատուած է:

—Իզմիրի հելլենական հիւպատոսը քաղաքին առողջապահական վիճակին վրայ մէն օր հեռագրով տեղեկութիւն կը հաղորդէ իր կառավարութեան:

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ Թոչակի սնտուկը յառաջիկայ երկուշաբթի օրէն պիտի սկսի վճարել մայիս ամսաթոշակները:

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ. Տեսչութիւնը Նկատեց որ Սապահ լրագիրը կանոնի անհամաձայն է, յանդիմանութեամբ ծանոյց արտօնատիրոջը որ այդ ընթացքը եթէ կրկնէ, օրէնքին տրամադրութեանը պիտի ենթարկուի:

ՏԻՒՐՔԻՆՆԵՐՈՒ ցեղապետները, Սուրիոյ կուսակալ Նազըմ փաշայի միջոցաւ երախտագիտական ու հաւատարմական ուղերձ մը մատուցած են յոյս կայս. Գահոյից:

ՍԵՐՊԻՈՅ սահմանագլուխին վրայ չինուած հեռագրական կայաններու բացումը կատարուեր է ընդհանուր քննիչ Ահմէտ Համտի փաշայի կողմէ: Այդ առթիւ բարեմաղթութիւններ եղած են Վեհ. Սուլթանին համար:

—Սերպիոյ սահմանագլուխին աշտարակներուն վրայ ուրբաթ և պաշտօնական օրերը օսմ. դրօշ կը պարզուի:

ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՀՄԷՏԻ հրապարակը՝ կոթողին չուրջը՝ բարեզարդելու համար 70 հազար ղրուշի ծախք մը պիտի ըլլայ: Շինութիւնները մինչեւ Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին օրը աւարտած պիտի ըլլան:

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ կղզիատական մաքսատանց ընդհանուր տնօրէն Պ. Ալֆրէտ Քայլարտ անցեալ շաբթու մեռեր է:

ԱՐԵՒԼԱԳԷՏ Պ. Վամպէրիի համար թէեւ ըսուեցաւ որ օսմ. գրականութեան վրայ աշխատասիրութիւն մը ընելու մասին հրաման ստացած է, սակայն այդ լուր սխալ է, կ'ըսուի: Պ. Վամպէրի արդէն պատրաստած է «գրական քննութիւններ օսմ. լեզուին վրայ» անուն երկասիրութիւն մը զոր ցարդ չէ հրատարակած: Կ'երեւայ թէ վերոգրեալ լուրը այդ կէտ ծագում առած է: Պ. Վամպէրի երբ օսմ. համալսարանին բացման ներկայ գտնուելու համար Կ. Պոլիս գայ, այն ատեն պիտի հրատարակէ իր այդ գործը:

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ սովեալներուն նպաստ հաւաքելու համար կազմուած յանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ Քաղաքապետութեան Խորհուրդին նախագահ Խալիլ պէյի նախագահութեամբ:

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ Շարգ շոգենաւով երկու հարիւր իրենց տեղը վերադարձան չորս հարիւր չափ Տիւրքի ցեղապետներ:

ՍԷԼԱՆԻԿԻ կուսակալը, յառաջիկայ շաբթու, Գարաֆէրիէ և Վոտինա պիտի երթայ՝ քննական պտոյտի համար:

ԽՄԵԼՈՒ ՋՈՒՐ. — Քեաղըթխանէի կողմերէն Կ. Պոլիս բերուելիք ջուրին խողովակները եւ այլն չինուելէ առաջ, ջրամբարները պիտի նորոգուին իրեղէն փոխադրող սայլերու երթեւեկութիւնը դիւրացնելու համար:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպանատան գործակատարը երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ:

ՍՕՖԻԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ Ֆիլիպէի նահանգապետ Ստեփանով խլեամը չորեքշաբթի օրը իր կայսութեանը ընդուներ է տեղւոյն պաշտօնական նոր ընդհանուր հիւպատոսը:

ՀԱՅԴԱՐ ՓԱՇԱՅԻ առջեւ չինուելիք նաւահանգիստին ու քարափին համար Անատոլուի երկաթուղիներու Ընկերութեան կողմէ պատրաստուած նոր քարտէսները վաւերացման հանրօգուտ չինութեանց նախարարութեան մասնագէտներու Խորհուրդին կողմէ, որով չինութիւնները սկսելու Նաւահանգիստին մօտ մասնաւոր թումբ մը պիտի չինուի՝ փոթորիկի ատեն ալիքներուն ուժը կոտրելու համար: Քարափին

խոլամ ընտանիքներ կը գաղթեն։ Վերջերս շատ մը Պուլկարներ ալ գաղթեր են՝ չքաւորութեան հետեւանքով։

ԽՂԵՌՆԱԴԻՏ առեանք մաներս պիտի դատէ Սկիւտարի Գարաճա Ահմէտ թաղի ոստիկաններէն յիսնապետ Մուսթաֆա էֆ.ն որ անցեալ տարուան նոյեմբերին Սկիւտարի մէջ Հիւսամէտտին էֆ.ն գինով ըլլալուն համար ձերբակալած ու ծեծած և այդ գործին համար Քեամիլ և Մուսթաֆա անուն անձերը իբրեւ բողոքող ներկայացնելով, պահականոց տարած ա նոնց յայտարարութիւնը արձանագրած և Քեամիլի ստորագրութիւնը կեղծած էր։ Մուսթաֆա էֆ.ն իր այդ արարքին համար իբրեւ ոճրագործ ամբաստանուած է, նաև ոստիկան Պէքիր ու Շիւքրի էֆ.ներն ալ վերոյիշեալ Հիւսամէտտին էֆ.ն խոշտանգած ըլլալուն համար պիտի դատուին։

ԳՈՒԼԷԳԱԲՈՒԻ մէջ գրավաճառութիւն ընող Սթավրօբուլոյի սպանութեանը համար կատարուած քննութենէն և սպանեալին վրայէն գտնուած սպառնական նամակներէն հաստատուեր է թէ այդ ոճրին հեղինակն է Թաթավլացի գատար կապորտ մը․ ասիկայ երկաթուղիի պաշտօնեայ ըլլալով ճամբուեր է։ Այն աղջիկը որուն պատճառով գործուած էր ոճիրը, և որ այդ անձին հետ սիրային յարաբերութիւն ունէր, զայն ճամբեր և գրավաճառին հետ յարաբերութիւն հաստատեր է։ Ոճրագործը քանի անգամ աղդարարեր է Սթավրօբուլոյի որ ետ կենայ, բայց գրավաճառը կարեւորութիւն չէ չէ տուեր, որով մերժուած սիրահարը վրէժը լուծեր է։ Աղջիկը հարցաքննութեան ենթարկուած է։

ԹԱՏՐՈՆ ՔՈՆՔՈՐՏԻԱ.—Այս իրիկուն Ֆաուսթ՝ (Faust) մասնակցութեամբ Պ. Վանթուրէլլիի։ Առաջիկայ երկուշաբթի առաջնակարգ թէնօր Պ. Լէմիսիան (Lémissian) որ մայրաքաղաքիս կ՚անցնի, ...

ԱԶԳԱՅԻՆ

Արմաշու փոխ-վանահայր և Դպրեվանքին վերատեսուչ Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեան՝ որ մայրաքաղաքս եկած է վանական խնդիրներու կարգադրութեան համար, այսօր Ս. Պատրիարք Հօր այցելելով տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Սրբազնութեան հետ։

—Գըլնալըի Թաղ. Խորհուրդին նոր ընտրութիւնը կատարուելով ընտրուեր են Միհրան Սեթեան, Արսէն Արսէնեան, Տոքթ. Տիրան Փափազեան, Նշան Անդրէասեան, Նազարէթ Եազըճեան և Լեւոն Հաճեան էֆ.ները։

—Տնտեսական Խորհուրդը, որ երէկ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ, ներկայութեամբ միայն ատենապետ Նշան էֆ. Փափազեանի և Կարապետ էֆէնտի Թիւքճիւրեանի, զբաղեցաւ Սկիւտարի Ս.Կարապետ, Էյուպի Ս. Եղիա և Թօփգաբուի եկեղեցիներու և Էվէրէկի վարժարանի խնամակալութեան վերաբերեալ կալուածական և հաշուական խնդիրներով։

Գասըմփաշայի Թաղ. Խորհուրդը խմբովին ներկայանալով, քննութիւն մը եղաւ անոր անդամներէն մէկուն դէմ եղած ամբաստանութեան մասին, և որոշ...

ժարանաց երգեցիկ աշակերտներ իրենց ուսուցիչներով։ Երկու օր ետքը Թաղ. Ժողովոյ անդամները, առաջնորդ Եղիշէ և Բարգէն վարդապետները մասնաւոր այցելութիւն մը տուեր են կուսակալին և սիրալիր կերպով ընդունուեր են Նորին Վսեմութենէն։

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԱՍԻՍ Գրական և Քաղաքական Շաբաթաթերթի 23րդ թիւը կը հրատարակուի վաղն առտու, հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Հիւանդանոցեն Ներս. ԱՂԵՔՍ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ. — Տգեղը (Նորավէպ). ՎԱՀԱՆ ՄԱԼԷԶԵԱՆ։—Մեկնութեան փորձեր. ԱՐՄԻՆԷ։—Կարօտներս (Բանաստեղծութիւն) ԱՐՏ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ։—Օրուան Նօթեր. ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ։— Կես-Բժշկական. Հիւանդապահի խնդիրը. ՏՈՔԹ. ՅՈՎՍ. Տ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ։—Արուեստահանդէսը (Բարիզեան Արձագանգ) ԱՐՈՒԵՍՏԱՍԷՐ։

ՄԱՍԻՍ ձեռքէ կը ծախուի հատը ՔԱՌՍՈՒՆ ՓԱՐԱՅԻ։ Տարեկան բաժանորդագինն է կէս օսմ. ոսկի՝ թէ՛ Կ. Պոլսոյ և թէ՛ գաւառներու համար, կանխիկ։ Արտասահման 12 Ֆրանք։ Խմբագրութեան կեդրոնն է Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան, Թիւ 13։

Հեռագիր Այսօրուան

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱՐԻԶ, 14 յունիս.—Վերջին տեղեկութիւնները հետեւեալ կերպով կը պարզեն կացութիւնը.

Միջազգային զինուորները Պօքսըրներուն յաղթեցին Լանկֆանկի մէջ։

Երկաթուղիին աւերումը կը յապաղեցընէ օտար զինուորներուն Բէքին ժամանելը։

Բազմաթիւ միջազգային զինուորներ Թագու ցամաք կ՚ելլեն։

Եուն-Նան-Ֆուի միսիոնարներուն շէնքերը և Բէքինի Ճաբոնական դեսպանատունը կրակի տրուեցան։

Կացութիւնը միշտ ծանր կը մնայ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ.—Օրուան հեռագիրները կ՚ըսեն թէ Լորտ Ռապէրթս Պօէրները ետ մղեց դէպի Բրէթօրիայի արեւմտեան կողմը. միւս կողմէ կը հաստատեն թէ անոր հաղորդակցութեան գիծը մասամբ կտրուած է։ Պօէր զօրախումբեր երեւան կ՚ելլեն բազմաթիւ կէտերու վրայ։

—Սըր Ա. Միլնէր Սըր Կօրտօն Սբրիկի յանձնեց Բարէյուսոյ Նախարարութեան կազմութիւնը։

—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ զօրավար Պըլլէր իր բանակատեղը հաստատած է Լէնկնէքի մէջ։

—Պօէրները իրենց մայրաքաղաքը ըրին Վիլըրէնդը։

ՏԻԿԻՆ ԿԼԱՏՍԹԸՆԻ ՄԱՀԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Տիկին Կլատսթօն մեռաւ այս առտու։

ԱՇԱՆԹԻՆԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ օգնական զօրախումբը որ Քումասիի վրայ կը քալէր, ապստամբներէն պաշարուեր է Քուիսսայի մէջ։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԳԱՀԼԻՃԸ

ՄԱՏՐԻՏ.—Նախարարական տագնապ մը անխուսափելի կ՚երեւայ։

ՏՕՔԹԷՕՐ ՊՐՈՒՔՆԸ.
ՍԿՆԱՐՈՅԺ

Աչքերու ամէնէն ծանր բորբոքումները ...

ԲԱՐԻԶԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ֆրանսայի առեւտրական, ճարտարարուեստական և Թղթատարական ու Հեռագրական Նախարարութիւնը հետեւեալը գրկած է մեզ հրատարակութեան խնդրանօք.—

«Ծանուցուեցաւ թէ միջազգային պաշտօնական համաժողով մը՝ Թատերական Արուեստի մասին, Ցուցահանդէսին առթիւ տեղի պիտի ունենայ Բարիզի մէջ՝ առաջիկայ յուլիս 26էն մինչեւ 31 (Ն. Տ.)։

«Արդէն իսկ ճարտարապետներու, երկրաչափներու, նկարիչներու, երաժիշտներու, թատերական հեղինակներու, դերասաններու և վերջապէս թատրոնին շահագրգռուող բազմաթիւ անձերու կողմէ աչագին թուով հաւանութիւնթիւններ հասած են Կարգադիր Մասնախումբին։ Այս վերջինը կը ծանուցանէ այն անձերուն որոնք տակաւին իրենց հաւանութիւնը չեն ղրկած, ինչպէս նաեւ անոնց՝ որոնք ծրագրին պարունակած խնդիրներէն մէկուն վրայ տեղեկագիր մը պիտի ղրկեն, որ հաճին աճապարել, որպէս զի ընդհանուր Տեղեկաբերը ժամանակ ունենայ կարգի դնելու այն այլ և այլ տեղեկագիրները՝ որոնք վիճաբանութեանց պիտի ենթարկուին մասնաժողովներու և կամ ընդհանուր ժողովի մը մէջ։

«Հաւանութիւնները (10 Ֆրանքի վճարումով մը) պէտք է ղրկուին ընդհանուր քարտուղար Պ. ՌՈՒՕԼ ՇԱՐՊՕՆԷԼԻ, (M. Raoul Charbonnel) ... թիւ 168, Բարիզ (Rue Grenelle, N. 168, Paris)։ Համաժողովին անդամներուն քարթերը՝ որոնք ուրիշ առաւելութեանց հետ ամբողջ շրջանին պահուն իբր մուտքի տոմս կրնան ծառայել Արուեստահանդէսին մէջ, մօտ ատենէն պիտի ղրկուին բոլոր հաւանութիւն յայտնողներուն։»

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ
ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Օ. Ո.	24	38
Ամէնէն բարձր գին	»	25	61 1/2
Ամէնէն վար գին	»	24	33
Րումէլի Երկթ. զոդ.	Ֆր.	113	12
Ամէնէն բարձր գին	»	114	37
Ամէնէն վար գին	»	112	87

ԲԱՑՈՒՄ 2 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Գ.	Ք. Կ.	24	39
Րումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	113	25
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	..
Քրէտի ժէնէրալ ՕԹԹմ.		2	24
Սօս. ՕԹ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	45
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	62 1/2
» ժուիսանս		210	—
» պարտաթ.		480	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		468	—
Թրանսվալ		81	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	25
» » » չէք	»	110	15
Բարիզ » »	Ֆր.	22	97 1/2
» » » չէք	»	22	79 1/4
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	23	66
ի Վիէննա չէք	Ֆիոր.	22	10

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	16
Անգլիական ոսկի	»	110	06
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմիք	»	61	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	06
Մէթալիք	»	26	20
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	»	61

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ
ԼՈՆՏՈՆ, 14 Յունիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	101	63
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	—	—
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.	22	87
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. զոց.	22	87
Օսմանեան Պանքա	12	50
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	49	50
» Մօ օրօյ	45	50
Պուլկարական 1888	83	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	—	—
Տօմինիալ	101	—
Թրանսվալ	3	31
Այտըն երկաթուղի	69	50
Փոխառութ. ւն	25	360

ԲԱՐԻԶ, 14 Յունիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	25
» » 3 1/2 %		102	—
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	20
) զոց.	»	23	15
» » » Բ.		—	—
« « « Գ.	»	26	59
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	563	—
Օսմանիէ	»	424	50
Րումէլի երկաթուղի	»	111	50
Օսմ. մաքսատուն	»	515	—
Օսմ. Ռէժի	»	313	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %		481	—
Քրէտի Լիօնէ		1059	—
Իտալական Ռանթ	»	94	75
Սպանիական արտաքին	»	72	60
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		—	—
Թրանսվալ	»	81	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	150
Դըպամազեղչ	»	03	—

ՊՐՒՔՍԷԼ, 14 Յունիս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	22	95
Րումէլիի երկաթուղի	113	50

ՊԵՐԼԻՆ, 14 Յունիս

Ռուպլը	»	216	30
Րումէլիի երկաթուղի	»	112	90
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	—	—
Չէք. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	270

Անգլիոյ դրամատունը իր սակը % 3 1/2էն % 3ի իջեցուցած է։

ՍԳՈՒՇԻ ՄՕՌԻԻ ՋԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Կ. Պոլիս, 15 ...

ԱԶԳ
Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութեան

Հանր. Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ 4 % Բրիօրիդէի պարտաթուղթերը ունեցողներուն թէ 1890 ապրիլ 15/27ի Կայս. հրովարտակին ԺԴ. յօդուածին համաձայն, այն կտրոնները, որոնք իրենց պայմանաժամը լրանալէն մինչեւ 6 տարի չեն գանձուիր, պիտի ջնջուին։ Հետեւաբար նոյն պարտաթուղթերուն թիւ 8 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը 1894 Սեպտ. 1/13ին լրացած է, եթէ մինչեւ 1900 օգոստոս 31/13 սեպտ. չգանձուին, Օսմ. Հանրային Պարտուց պիտի մնան։

* * *

Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ Օսմ. Հանրային Պարտուց թուղթերէն ունեցողներուն թէ՝ 1880 դեկտ. 8/20ի Կայս. հրովարտակին Ե. յօդուածին Ե. հատուածին համաձայն, այն կտրոնները, որոնք իրենց պայմանաժամը լրանալէն մինչեւ 6 տարի չեն գանձուիր, պիտի ջնջուին։ Հետեւաբար թիւ 22 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը 1894 սեպտ. 1)13ին լրացած է, եթէ մինչեւ 1900 օգոստոս 31)13 սեպտեմբեր չգանձուին, Օսմ. Հանրային Պարտուց պիտի մնան, Ընդհ. Տնօրէնութիւն

19)1 Յունիս 1900
Կ. Պոլիս 6—13

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին

1828
L'UNION
DE PARIS

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան դրամատունն է
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սիմոն էֆ. Քալֆայեան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Միհրան էֆ. Տէր Ներսէսեան
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Թահտապուրուն Խան. Օսմ. Պանքային դէմ։

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԳԼ. ԸՆԿ.
Հաստատուած 1852ին
Կեդրոնական գրասենեակ ընկերութեան յԱնգլիա «Լանքաշայր Էնշիւրընս Պիլտինկ Էքսչէնճ Սթրիթ, Մանչեսթէր։
Դրամագլուխ անգլ. ոսկի 3,000,000
Պահեստ » » 1,574,400

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
Հրդեհի ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեփականութեանց վրայ, ինչպէս քարաշէն և փայտաշէն տուներ կարասիք, առեւտրական ապրանք, ևն, ևն, ամենանպաստաւոր պայմաններով, ո և է կերպով։

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
Այս ընկերութիւնը ամէնէն նպաստաւոր պայմանները կ՚ընծայէ կեանքերնին ապահովագրել ուզողներուն։

ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ՄԸ
Տիեզերական ապահովագիր, անվիճելի, առանց սեղմումի և չահուց մասնակցութեամբ։
Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն
ՊՕՆՏ ՍԻՒԼԸՐ և ԸՆԿ.
Թիւ 4, Բիւշիւք Թիւնէլ խան Ղալաթիա
100—104

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՏՔԹ. ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

ՄԱՆԿԱԲԱՅԺ, ԿՆԱՒՏԱԲՈՅԺ ԵՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Կը դարմանէ ամէն տեսակ ներքին հիւանդութիւն, և ի մասնաւորի ջղային, նաեւ կանանց բոլոր հիւանդութիւնները։ Ելեկտրականութեամբ կը դարմանէ ջղային և գօծարանաւորական հիւանդութիւններ՝ կատարելագործեալ մեթոտներով։ Կը կատարէ ախտաղննութիւն Ռէօթկէնեան Ք. ճառագայթներով, որ դրամ... (Radioscopie) ... (Radiographie) ...

ՍԱՎՈՆ ՄԵՏԻՔԱՄԱՆԹԵՕ
ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
SAVONS MÉDICAMENTEUX

ՆՈՐՎԵԿԵԱՆ ԽԱՑՄԱՆԻ ՕՃԱՌ. անխուսափելի մորթի փշրիկներու, որթինի (Բէմբէյի). եռքարի և մորթի ամէն տեսակ հիւանդութեանց.

ՍԱՎՈՆ ՍՈՒԼՖՈՒՐԵՕ՝ յոգայի ցաւերու համար.

ՍԱՎՈՆ ԲՈՐԹՕՐԱՅՈՒՐՈ ՏՒՏՐԱՄԺԻՐ՝ մորթի ամէն տեսակ հիւանդութեանց դէմ.

ՍԱՎՈՆ Ա Լ՚ՍՈՒՐՖ ՖԵՆԻՔ. որ յանձնարարուած է խորհ պահպանող առաքինի հիւանդութեանց, ինչպէս են ցալերը, նեխուկներ տենդ. Կը դարմանէ մորթի անկանոն արտաքնութիւնները.

ՍԱՎՈՆ Օ ԳԻՒՖԼՕՐՈՒՐ ՏՒՏՐԱՄԺԻՐ՝ անգլիայ պատրաստուած բժժաններուն տեղ կը բռնէ՝ մորմնոյն վրայ տեղ մեջ ջատները ընելու համար.

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց.
և բոլոր դեղարանաց մէջ. Ա.

ՄԱԹԻՔՕ ԵՒ ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ
MATICO de GRIMAULT & Cie

ՄԱԹԻՔՕՅԻ ՆԵՐԱՐԿՈՒՄ | ՄԱԹԻՔՕՅԻ ՊԱՏԻՃ

Մի միայն Բէրուի Մաթիքօ տերեւով պատրաստուած այս ներարկում մէկ ցանի տարուան մէջ տեսցերակոն համբաւ առնուած է։ Կը դարմանէ քիչ ժամանակի մէջ ամենէն յամառ միզառութերը։

Անտեսափելի յարդինչ ծանրանակաւորական դարմանման համար ; ասանց երբէք յոգնեցնելու ստամոքսը, ինչպէս կ՚ընեն բուժկեալ խէժ ջրափլերը։ Կը գործածուին նաև հինցած հիւանդութիւններու համար։

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց, և գլխաւոր դեղարանաց մէջ. Ա.

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իփոֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ՚օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՑԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Ընդհանուր գործակալ ի Կ. Պոլիս ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ 531

ՀԻՄՆԱԴՐԵԱԼ 1852

Տ՚Ր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ՊԷՐԱ 396

(Եանղըն Գուբուսու հրապարակին մօտ, Ճիճէքճիլար աղեւոր)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստաշիկ չցաւած ակռաներն ալ անցաւ կը քաշեն. ցաւող ակռան և խոռոչաւոր ակռաները պատշաճաւոր.

Ներդնենք եղանակաւ, ոսկեայ, ճոխակաւոր, և գեղեցկագոյն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, որոնք յատկապէս ըստ ցուցին, ծամելու, և աղուոր արտասանութեան ծառայելու։

Բերնի հիւանդութեանց կատարեալ կը բուժուին ինչպէս նաև բերանային փտութեանց և ամենակատարելագործեալ ախտանշաններու միջոցաւ, առանց ցաւի առաջնորդուելու։

Յ. Ք. Ջմեռները կիրակի օրերն ալ, (ժամը 4էն 10) ինչպէս նաև ամեն օր, (ժամը 4էն 6) հիւանդ կընդունին։

Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ!! 197

ԼԷ ԲՐՕՎԷՆՍ ՌԷՒՆԻ

LES PROVINCES RÉUNIES

Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԿ. ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Քննիչ Տնօրէնութեան | Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
Ա. ԿԻՒՐՇԵԱՆ | ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Ճէտիտ խան

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

ՔՐԷՆ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլէ և Արեւելեան գիծի բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վերզօրիան	10500	Ֆլամիան	3[illegible]
Արմէնիան	10500	Էֆեզիան	3[illegible]
Քեզրիան	10500	Արբօսին	3[illegible]
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2[illegible]
Ֆիլադէլֆիա	9000	Արապիան	3[illegible]
Գոլօմպիան	8000	Աթէնիան	3[illegible]
Քօրէքիան	8000	Անաթոլիան	3[illegible]
Գոսդանիան	8000	Ալպանիան	2[illegible]
Ֆիրծինիան	8000	Լէսպիան	2[illegible]
Ֆալէրնիան	3700	Մինձօ	2[illegible]
Վալօնիան	3700	Օբօրդօ	8[illegible]
Ֆլամինիան	3700	Լիգադօ	8[illegible]
Ֆասսիան	3500		

Ասպրանքի տեղերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ դրութիւն մաքսատունէն հանելու համար իրենց կըստացած ըլլալէ շոգենաւէն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՅՈՒՆԴ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 հին տեղը մաքսատան

ՈՒՄՈՒՐՃԱՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

Ումուրճայի Գործարանը որ Պրուսէլի Արուեստահանդէսէն շքադրամ ստացած է, չուզեր իր անարատ ու լաւ արտադրութեանց համար քիչ ատենուան մէջ ստացած փառքը ուրիշ գործարաններու պէս ճշմարտութեան հակառակող յայտարարութիւններով հաշակել. միայն սա լուրջ ճշմարտութիւնը կը ներկայացնէ անոնց որ հոգածու իրենց առողջութեանը։

«Ստորագրեալներս կը յայտարարենք թէ ուշադրութեամբ քննած ենք Ումուրճայի ագարակին գործարանին արտադրութիւնները որոնք 1897ին Պրուսէլի Արուեստահանդէսին շքադրամին արժանացած են։ Արդարեւ գործարաններու մէկ քանի արտադրութիւնները միայն եթէ քնուին, արդիւնքը չատ սահմանափակ կ՚ըլլայ. բայց նկատողութեան առնելով Հանրային Պարտքի վարչութեան ծանուցագիրները թէ Ումուրճայի Գործարանին արտադրութիւնները անարատ գինիէ շինուած են, նաև նկատողութեան առնելով այն պարագան թէ նոյն վարչութիւնը լուրջ ձեռնարկներ կ՚ընէ իր հասոյթները ապահովցնելու համար, կը հաստատենք թէ նոյն Գործարանին բոլոր արտադրութիւնները անարատ գինիէ շինուած են. հետեւաբար տուինք ներկայ վկայականը։»

Վեհ. Սուլթանին քիմիագէտներէն
Պօնկովսքի, Սինկրոս ու Տօրք. Տանճի

Այդ արտադրութիւնները անարատ ըլլալուն համար գինուորական հիւանդանոցներու մէջ կը գործածուին։

Վաճառման տեղերը.—Ընդհանուր կեդրոնատեղի Ղալաթիա Քարանթինա փողոց թիւ 4, Եվտոքիոս էֆ. Թուրաճօղլու և Պոլիս Հասըր Իսկէլէսի Նիքոլաքի էֆ. Կէվէնճօղլու։ Պիւրութեան համար մեծ ու փոքր ամաններու մէջ ալ կը ծախուին։ Օղիներուն գինն է, օխան 10 ղրշ. 4 ու 7 տարուան գոնեագներուն՝ 13. 6 ու 9 տարուան գինիներուն՝ 3։ Կը ծախուին նաև Պոլիս կամուրջին գլուխը Սուլբէնեան վաճառատունը, Լանկա, Թուլումպա մէյտան Աթթավաճառ Քիրեաքօփ վաճառատունը գին 4 ղրուշի։ Սիրքէճի՝ Հանրային Պարտքի վարչութեան նախկին շէնքին մօտ՝ Միլաս։ Հասըր Իսկէլէսի ծըխախոտի մաքսատան մօտ՝ Զիրոնկէլոս։ Պոլիս Պալըք Բազար Բէնիրճի փողոց՝ Նորկի Բանքալիս։ Ղալաթիա՝ Քոօբէրաթիվ Ընկերութեան վաճառատունը։ Ղալաթիա Սանտըգճըլար՝ Քոսթի Միքա, Խաբաճճը փողոց՝ Միխալաքի Թէէբիտի ու Քիրէճճըլէր՝ Եանի Ֆոթոբուլօ։ Բերա Մեծ Փողոց Անատոլու խան Գառնիկ Սիմոնեան և Շիշլի Օսման Պէյ քաղինոյին հանդէպ Բէրիքլի Վալիտաքի։ Նաև բոլոր նպարավաճառներու, դեղարաններու, հանրային պարտէզներու մէջ և Վոսփորի ամէն կողմերը։

Նարկիլեներու մէջ ծխուած
ՔԷՐ ՊՐԱՎԷՆ
ԱՄԵՆԷՆ ազդեցիկ դեղ է
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԴԵՂՆՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ
ՏԺԳՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ

բուժելու: Ոչ անախորժ համ ունի եւ ոչ ալ ճօռ. աւելորդի բոլոր բժիշկները կը յանձնարարեն ՔԷՐ ՊՐԱՎԷՆ. Պնդութիւն չ՚ըներ. Ախորժակը չխանգարեր: Կարճ ժամանակի մէջ կուտայ Առողջութիւն, կայտառութիւն, ոյժ եւ Գեղեցկութիւն: Կեղծերէն զգուշանալ: Կը ծախուի թէ կաթիլի եւ թէ դեղահատի ձեւով ամէն դեղարաններու, մթերանոցներու մէջ:

ՈՅԺԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՕՇԱՐԱԿ

Բարիզի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Լօռան տիւ Պօա կը գրէ. «Բազմաթիւ հիւանդներու վրայ ըրած յաջող փորձերս զիս համոզեցին որ, ԷԼԻՔՍԻՐ ՎԻԹԱԼԱՆ յոգնած ու տկարացած անդամները զօրացնելով երիտասարդական ոյժ և թարմ կեանք կը պարգեւէ մարմնոյն։ Նախ արիւնը կը մաքրէ, կը զօրացնէ ու աստիճանաբար կը բուժէ տկարութիւնը, մէջքի և ողնայարի ոսկորներու ցաւերը, վատուժութիւնն ու անբուժելի հռչակուած ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ։» Մննդական գործարաններու յատուկ ազդու դեղերովը ծանօթ Բրոֆ. Միտրի պատրաստած այս ԷԼԻՔՍԻՐ ՎԻԹԱԼԱՆ կազդուրիչ, զգաւիչ և մարսեցուցիչ ըլլալով, ծերեր, ապաքինողներ և զեղծումներու պատճառով անկարողութեան ենթարկուած անձեր անհրաժեշտ է որ վուխան օգտուիլ այս քաղցրահամ էլիքսիրին ապշեցուցիչ յատկութենէն։ Կը ծախուի Գասապեանի, Քիւչիւքեանի, Մէհիքի, Վօնտեցիանոսի դեղարաններուն ու մթերանոցներուն մէջ։
527 18—52

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿՕՇԻԿԻ

DEPOSÉE MARQUE FONDÉE EN 1885

ՊՕՂՈՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Որ 16 տարիէ ի վեր Ղալաթիոյ և Բերայի պատրաստ կօշիկի վաճառատանց իր սեպհական գործարանէն կը հայթայթէր եւրոպական նիւթերով պատրաստուած ամէն տեսակ կօշիկ արանց, կանանց և տղայոց, այս անգամ բացած է ի Ղալաթիա ԿՕՇԻԿԻ ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ մը, ուր նաև միշտ պատրաստ կը գտնուի Փըրանսական և անգլիական գործարաններէ բերուած ամէն տեսակ կաշիէ և լաթէ կօշիկներ, Բօ-տը-Սիւէտ լուսթրին, վիտելա, կլասէ, այծի մորթ, քարամանտօլ, և մետաքս, նաև ղուտ քթանէ ամէն տեսակ, ամէն գոյն, կտորով և պարզ կիսակօշիկներ։ Ճշմարիտ կտորով և քամով։ Ցանձնարարութիւնք կը կատարուին նաև չափու վրայ։ 592

Բարեձեւութիւն, տոկունութիւն եւ անմրցելի աժանութիւն
(Քարաքէօյ պօղաճաճիլէր փողոց թիւ 15)

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսուներուք տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ, հանգուցեալ մուխթար Յակոբ տղայի տունը։

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլէ, Պորտօյէ, Միջերկրականի և Սեւ Ծովու գիծի բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Բամաքա	3000	Բիգա	3500
Ցնոքա	3000	Նէգիպա	2400
Թէլմըզ	3000	Բասղըրա	2250
Քէտէպրօա	3000	Բէլգա	2250
Ֆուրաա	3000	Մէֆինքա	2000
Բամունք	3000	Գաարչէ	1500
Փափքօնիա	2500	Հիւլէա	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ռէսթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ

Լ՚ԱՆՔՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն. | 1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 230 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Զիչի, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռուտոլֆ Հօեօս, Փոխ-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գօլոմոն Նագօ, » » » »
» Անթուան Բրոքէշ տ՚Օսթէն.
Թէոտոր Բօնճէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարութեան Քօմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՔ, Կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ԳՕՆՑԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլու տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 202

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 30/12 Օտէսա ժամը 4էն յետ միջօրէի։
Դշ. 31 13 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (ճամբորդելով Աղեքսանդրէտ, Բօրտ-Սայիտ, Յաֆա, Պէյրութ եւ Թ[illegible])։
Եշ. 1/14 Օտէսա ժամը 0ին միջօրէէն առաջ
Ե. 1/14 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ [illegible] Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր 2/15 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԷԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Յունիս 19ին Անադոլի, Մարսիլիայէն,
» 25ին Մինկրէլի, Անատոլուի եզերքէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Յունիս 20ին Անադոլի, Սամսոն, Տրապիզոն Պաթում և Նովորոսիսք.
» 26ին Մինկրէլի, Մարսիլիա։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.
Առաջին կարգի 245 Ֆրանք. 2. կարգի 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարափին վրայ։ 516 Թ. ԲԸՐ[illegible]

ԹՕՄԱՍ ԹԻԼԵԸՐՆ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ընդմէջ Հըլէ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Դօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	726	Ռօզարիօ	181
Ալէքթօ	3607	Դօննօ	2905	Կոլոմպօ	1625	Մարէնկօ	2278	Սարֆօ	1111
Անձէլօ	1541	Փորթօ	895	Կէօ	775	Մօրէլլօ	5708	Սէթթօ	1799
Արկօսօ	2377	Ֆլօրօ	4611	Հէրոն	1531	Մերիտօ	3557	Սիլիօ	1192
Բասանօ	1832	Ֆալկօ	937	Լինձօ	3730	Մէլօ	1067	Սէքօ	1200
Բաթուռնօ	1284	Զէնօ	2383	Լօրենցօ	3600	Մօնթէլլօ	1785	Տաբօ	1535
Բորոնօ	1076	Դրաւօ	1713	Լուցէռնէ	598	Մարթէլլօ	2418	Թ. Ուիլսըն	1540
Բրիկօ	841	Ձինեսօ	504	Լայօ	2354	Նէրօ	1088	Թորթօ	532
Գրիֆօն	1431	Էրնիօ	2454	Լէոնօ	5540	Օմօ	4100	Թոլօսօ	1477
Գէլեօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Կիւլօ	1080	Օթելլօ	4085	Թօրսօ	481
Գալիլէօ	1527	Ֆէրդօ	1481	Կիէսօ	1058	Օռլանտօ	1555	Վաթէրլօ	2471
Գանտօ	1314	Էֆէսօ	954	Կոլֆօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վադօ	181
Գէզօ	1094	Ֆիտէլիօ	1826	Կիլտօ	1700	Բոլօ	540	Վոլօ	1281
Դարլինկթօն	1729	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1088	Ռինալտօ	922	Վօլդուրնօ	2321
Դիէլօ	1834	Ֆրանչէսքօ	4583	Լէդայցօ	2372	Ռինալտօ	1066	Վէդրօ	1856
Դիլօ	2697	Գալիլէօ	3080	Լինձորնօ	1643	Ռոմօ	1813	Զէրօ	175
Դոլորանիօ	4255	Գոնզալօ	1243	Լեսբօ	3191	Ռոմէօ	1789		

Հօրաշիօ շոգենաւը, Նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղղեւորած է։

Գլիօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 9ին և 24ին հոս կը սպասուի։

Իակօ շոգենաւը, Նաւապետ Եէյց, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 20ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՃՕ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Ընդմէջ Լիվրբուլի, Կ. Պոլսոյ և Սեւ Ծովու գիծի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Քոմինիա	[illegible]
Էդրուրիա	7718	Ջէմայքա	[illegible]
Սերվիա	7391	Մարոնիա	[illegible]
Յորքշիրա	7263	Ալլաա	[illegible]
Քամպանիա	5587	Շերբաքլեա	[illegible]
Լէֆքաշիրա	5517	Քարինթիա	[illegible]
Կալլիա	4806	Քաղմիրա	[illegible]
Աֆիքա	6557	Թրինքէտա	[illegible]
Ալէբբօ	3448	Մարօքքօ	[illegible]
Քիւպա	1876	Քամպրիա	[illegible]
Նէբլաշոյր	1614	Լիւզիթանիա	[illegible]
Պալմիրենիա	4946		

Շէրլօքէք շոգենաւը, Նաւապետ Բօրփինէս, ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն հոս հասաւ։

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
Մէյմանէճիլէ խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՐԵԱՆ

—)(29)(—

ԹԷՕՏՈՐ ՈՒԱՏՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ԱՅՈՒԻՆ

Բ.

ԿՆՌՍՏԻԿԵԱՆՑ ԼՈՒՍԱՓԱՅԼ ԽԱՉԸ

7

Յանկարծ ձայն մը, յետոյ անբացատրելի զգայնութիւն մը ընդմիջեցին խոհերս։ Ո՞ւրկէ կու գար այդ սուր ճիչը։ Կարծես հեռուէն եկող ձայն մըն էր. հոն ուժով, այս տեղ տկար, և որ սակայն ինծ կու գար կարծես, որպէս թէ ականատես եղած ըլլայի սոսկալի տեսարանի մը, անասելի ու անտանելի։ Պահ մը Ուինիֆրէտի ձայնը կը թուէր և մերթ իր հօրը ձայնը, և վերջապէս բուն իսկ իմ հօրս ձայնը որ իր գերեզմանին մէջ կը կուէր։ Սոսկումս պահ մը դադրեցուց սրտիս բաբախումը բայց յետոյ անցաւ։

—Եկեղեցիէն կամ եկեղեցւոյն ետեւէն կու գայ, ըսի՛ երբ այդ սուր ճիչին յաջորդեց բարկութեան մռնչիւն մը որոտման ձայնի պէս։ Ամէն ինչ պատահած է կէս վայրկեանի միջոցին։

Արագութեամբ, այլ վգուշութեամբ բացի նեղանցքեան դուռը՝ ճրագը մարելէ յետոյ և սկսայ սանդուխներէն վար սողալ որպէս զի մայրս չարթննայ։ Կօշիկներս ձայն հանելուն զանոնք ալ հետս առի։ Պատէն անդին անցնելով կամաց մը մեծ դրան երկաթները հանեցի. յետոյ սկսայ վազել լուսընկային մէջ։ Սայլուղին կոպիճները գուլպաներս կը ծակէին և գայլախազ մը այնքան ցաւցուց ոտքս որ քիչ մնաց պիտի իյնայի։ Երբ մարմանդին մէջտեղը՝ Լիրանանու բարձր մայրին տակ հասայ անվտանգ, հոն կեցայ և նայեցայ վեր դէպ ի մօրս պատուհանը, տեսնելու համար թէ արթո՞ւն էր արդեօք։ Փեղկերը գոց էին սակայն, ոչ շարժում կար, ոչ ալ ձայն։ Կը քնանար հարկաւ։ Կօշիկներս հագայ և վազեցի մարմանդին վրայէն դէպ ի լայն ճամբան։ Քայլերս շուտցնելով մօտեցայ եկեղեցիին։ Հեռուէն շան մը հաչիւնէն կամ արթուն ոչխարի մը մայիւնէն զատ ձայն չկար։ Երբ գերեզմանատուն հասայ, սոսկումով նայեցայ դուռէն՝ զայն բանալէ առաջ։ Ոչ Վին և ոչ ալ ուրիշ մէկը կը տեսնուէր գերեզմանատան մէջ։

Ծայռերէն դէպ ի ինծի կու գար ծովին ամբողջ հոսը, զարմացնելով զիս իմ կրած վախիս համար։ Թափուր ծովեզրին վրայ՝ ամեննալուռ գիշերին մէջ ընկերի զգայութիւն մը կ՚ունենայի ծովարօսներու բուրման մէջ։ Ոտքիս տակ կը տարածուէր մեծ գերեզմանատունը իր հարիւրաւոր կանանչ հողակոյտներով և ճերմակ տապանաքարերով, աղէկ անդին ցանուած՝ քառակուսի շիրիմներու հետ։ Ամէն բան խաղաղիկ կը ննջէր լուսընկային մէջ։ Հոս ու հոն տարեւոր դամբանաքար մը կարծես կ՚ողջունէր իր դրացին, իբր թէ մոլորելով իր անուրջներուն մէջ։ Հինօրեայ եկեղեցին՝ լուսով ողողուած, կարծես աւելի մեծ կը թուէր հիմա քան ցերեկը, և անբաղդատելի կերպով մեծ ու մենակուռ։

Ձախ կողմը կաղամախի բարձր ծառեր կը դողային և իրարու մէջ կը փափսային։ Սակայն չարիքը կրնար գործուած ըլլալ եկեղեցւոյն կռնակը։ Զորս կողմը պտըտեցայ մինչեւ հոն։ Խաչերուն վրայ երկնցող ուրուական ստուերները Թամօրի աւերակներուն ձգած ստուերներն էին կարծես. այնքա՛ն հանդարտ կը տարածուէին ու կ՚երկայէին։ Տանրութիւն մը վերցած էր հոգւոյս վրայէն։ Բաղցր խաղաղութեան մը պալասանը կը թափէր սրտիս վրայ։ Լսած ձայներս երեւակայական էին և կամ հեռաւոր որոտման մը արձագանքը եղած ըլլալու էին։ Եկեղեցւոյն պատուհանները քամինելի թուեցան բնականաբար երբ ներս նայեցայ տեսնելու համար թէ Վինի լապտերը կը պըլու՞ր հոն։ Բայց ամէն ինչ հանդարտ էր։ Կեցայ գերեզմանատան մէջ ճիշդ այն տեղը ուր առաջին անգամ տեսած էի մանուկ Ուինիֆրէտը և իր Կալլէսի երգը լսած։

Գաչի ժայռին վրայէն ծովը դիտելու հոս սակայն, վգալի բան մը կար վերջապէս։ Այն հողաբլուրը ուր տարիներ առաջ նստած էի երբ Ուինիֆրէտի երգը ականջիս հասած և զիս նոր կեանքի մը մէջ արթնցուցած էր, անհետացած եղած էր հիմա։

—Այս էր ուրեմն իմ լսած ձայնս, ըսի, այդ խուլ ձայնը հողին անկումն էր. այդ սուր ճիչը ծառերուն կործանման ձայնն էր։

Ահագին ծանրութեամբ հողի նոր զանգուած մը կէս օրէն ի վեր սկսած էր գերեզմանատունէն փրթիլ իյնալ ծովեզերին վրայ։

—Թերեւս, ըսի, յուղարկաւորներուն քալուածքը վերջին ցնցումը տուած է հողին։

Կեցայ, նայեցայ սովասանջ ծովին վրայ բացուած նոր անցքին։ Բարակ հովին նայելով՝ Հիւսիսային ծովուն վրայ ջուրերը չատ բարձրացած էին։ Շատ հեռուն տեղ մը փոթորիկ եղած ըլլալու էր։ Լուսինը ծովուն լայնածաւալ ծոցին մէջ լուսեղէն չերտ մը կը ձգէր գօտիի մը նման։ Ամիս մը միայն անցած էր՝ Ուինիֆրէտի հետ լուսընկային մէջ մեր այդ անմոռանալի պտոյտէն ի վեր։ Բայց որքա՛ն բազմաթիւ յուզումներ անկէ ի վեր։

8

Ժայռէն վեր յառաջացայ դէպ ի Ցլէնթի հրուանդանին ետեւի ճամբան և վար իջայ տեսնելու համար թէ հողին անկումը ինչ վնասներ հասուցած է գերեզմաններուն։

Նայեցայ այն միւնոյն լուսաւոր ծովեզրին ուր Ուինիֆրէտը տեսած էի քիչ ժամանակ առաջ երբ դեռ հայրս կենդանի էր։ Հիմա ալ հոն էր ան։ Այն տեղ Ուինիֆրէտ կը յառաջանար մտախոհ դէպի եկեղեցին, իր քովը ունենալով Սնարը որ նոյնպէս մտածկոտ և հանդարտ կ՚երեւար։ Իր հօրը մասին ունեցած երկիւղներուս անհիմն ըլլալը տեսնելու սփոփանքը աւելի ևս ուրախացուց զիս զայն տեսնելուս։ Աննկուն հրճուանքով վազեցի դէպ իրեն, մոռնալով անկէ զատ ամէն բան։ Իմ ըրած կորուստիս համար համակիր նայուածքներով զիմաւորեց զիս, և ձեռք ձեռքի սկսանք հեշտագայիլ լուռ ու մունջ։

Քիչ յետոյ Ուինիֆրէտ յարեց. «Հայրս ըսաւ թէ չատ զբաղած էր այս գիշեր, և կը փափաքէր որ ծովեզրը գայի պտոյտ մը ըրած ըլլալու համար։ Շիտակը չէի յուսար չատ որ քեզի կը հանդիպէի, որքա՛ն ուրախ եմ այս հանդիպումին համար, վասն զի վաղը Լոնտոն կ՚երթամ։

—«Լոնտո՞ն», ըսի, զինքը այնքան շուտով կորսնցնելու մտածումէն ահաբեկ։ «Ինչո՞ւ Լոնտոն կ՚երթաս, Ուինի։

—Ոչ, ըսաւ, այն միւնոյն անձնական նայուածքով որ տղայութեան ատեն մեր առաջին հանդիպման՝ այնքան տպաւորութիւն ըրած էր իմ վրայ, երբ բանալին կը հանէր եկեղեցիին դուռը բանալու համար։ «Գործով կ՚երթամ։

—Գործո՞վ... է որքան ատեն պիտի մնաս,

—Չպիտի մնամ բնաւ. անմիջապէս պիտի դառնամ։

—Ո՛հ, գոհ եմ, քիչ մը միխթարական է այդ գոնէ։ Սնարն ալ ես ալ կը նայինք սպասել մէկ օրուան համար։

—Գիշեր բարի, յարեց Ուինիֆրէտ։

—Գերեզմանատան մէջ չտեսա՞ր ինչ անցաւ ահագին կոյտը, հարցուցի անոր, բռնելով ձեռքէն և ցոյց տալով նոր հողաբլուրը զոր անկման բեկորները ձեւացուցած էին։

—Նորէ՞ն ուրիշ անկում, յարեց։ Արդէն հինօրեայ գերեզմանատունէ, քիչ ատենէն բոլորովին անհետացած պիտի ըլլայ։ Սնարն ու ես չատ հեռուն եղած ըլլալու ենք այդ անկման ատեն, բայց կը յիշեմ թէ ըսի Սնարին «Մի վախնար», որովհետեւ, և յետոյ լսեցի ձայն մը սուր ճիչի մը նման որ ահարեկ ըրաւ զիս։ Կը յիշեցնէր ինծ ձայն մը զոր երբեմն լսած էի Գարպոնի մէջ։

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԽԱՆՃԵԱՆ

(Շարունակելի)